

PRIMORSKI DNEVNIK

TRST, četrtek, 8. junija 1972

Leto XXVIII. Št. 135 (8228)

Cena 90 lir

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknem, razmnožen na okoliščih. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Loberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 pa v tiskarni «Slovenija» v gozdu pod Vojskem pri Idriji. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

JASNO STALIŠČE MANCINIJA NA SEJI CK PSI

PSI za razpravo o vladnem programu in odločno proti sodelovanju s PLI

Poglobljena razprava o avtonomiji socialistične stranke, o novih ravnovesjih in o javnem redu

RIM, 7. — Po večeršnjem sklepu demokristjanskega vodstva o centristični vladi, oziroma o sodelovanju peth, je bila danes politično pozornost usmerjena na sejo centralnega komiteja PSI, ki je takšno pozornost zaslužila. To izhaja iz uvodnega poročila tajnika stranke Mancinija, na osnovi katerega se je že ustvarila velika večina v CK.

Tajnik PSI Mancinij je uvodoma dejal, da je stranka prebrala resno preizkušnjo na volitvah in da je vzdržala centristični naval. Gre za politično linijo stranke, ki je niso izdelali ozki krogi vrhov za mizo, temveč za stvaren odnos do težnjah delovnih ljudi, političnih in socialnih sil.

Mancinij je govoril o avtonomiji PSI v odnosu do drugih strank in v odnosu do vseh sil, ki odražajo demokristjansko življenje italijanske republike. Dejaj, da so dokazali, da v odnosu na PSI niso učinkoviti razpravljani, ali izsiljevanja in da je PSI stranka leve, ki je povezana z interesi in pričakovanji ljudskih množic, odprta za demokratično razpravo, da je stranka nastavljena del italijanske leve in ki lahko najde napredne politične rešitve ter okrog sebe zbere potrebne sile, da uveljavlja takšno politiko.

Za PSI je bistvena avtonomija stranke, avtonomija stališča in sklepanja. Zaradi tega ni mogoče pri-

stajati na podrejanje stranke drugim interesom in je nujna razdalja v odnosu na KD in na KPI.

Mancinij je obsežno govoril o novih ravnovesjih ter omenjal različne kritike in to tudi kritike s strani KPI ter dejal, da gre za odraz onega integralizma, ki ni pripravljen priznati tudi drugih političnih sil. V tem okviru je bral socialistično kandidaturu za volitve predsednika republike in v tem okviru je tudi zagovarjal stališče socialistov, ko so oporekali enobarvni Andreottijski vladi. V tej zvezi je dejal, da za PSI ni bistveno in ni nujno, da so v vladi in v večini, ker to ni karakteristični element avtonomije. So brez predhodkov in so pripravljene za one rešitve, ki bodo v skladu z interesi ljudskih množic in z interesi skupnosti.

Se vedno v zvezi z novimi ravnovesji je Mancinij dejal, da gre za cilj okrepiti politiko reform, to

potrebna demokratična vlada, ki bo jamčila odločno izvajanje obstoječih okrajšanih zakonov.

Razprava se bo pričela jutri. Danes so na seji centralnega komiteja sprejeli ostavke vodilnih članov UIL ter istočasno kooptirali štiri vodilne predstavnike PSIUP, ki so sklenili, da vstopijo v PSI. V tej zvezi so vključili Menchinella v direkcijo.

Demokristjanski skupini v poslanski zbornici in v senatu sta danes potrdili sklep vodstva stranke, da se skuša ustvariti vladna koalicija petih strank.

Sindikati časnikarjev ob preprečitvi izida dnevnika v Turinu

RIM, 7. — Včeraj v Turinu nista izšla dnevnika «Stampa» in «Stampa Sera», ker so stavki stavkali, češ da je list objavil tudi sporočilo vsedržavnega združenja založnikov o sindikalnem sporu v zvezi z nedeljskimi izdajami dnevnika.

Proti takemu stališču in proti stavki se je odločno izrazilo vsedržavno združenje italijanskega tiska, ki se sklicuje predvsem na enotnost sindikalnega gibanja za obrambo svobode tiska, opozarja na nevarnost tega primera, ko gre za sindikalno pobudo na osnovi nesprejmljivih trditve in ko so preprečili izid dveh listov, ki sta objavila stališča vseh zainteresiranih pri sindikalnem sporu.

Tajnik PSI Giacomo Mancini

Antifašistična manifestacija v Firencah v zvezi z izjavo Almiranteja

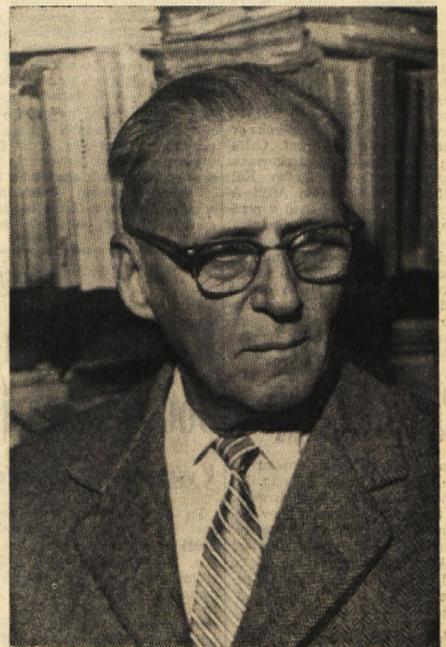
FIRENCE, 7. — Popoldne je deželni odbor Toskane za odporiško gibanje v sodelovanju z deželo, pokrajino, občinami, sindikalnimi organizacijami, tovarniškimi sveti, partizanskimi združenji in antifašističnimi strankami priredil antifašistično manifestacijo v zvezi z nedeljskim govorom neofašističnega poslance Almiranteja. V povorci so se zbrali številni meščani in je pred spominsko ploščo odporištvu spregovoril bivši župan Enriquez Agnoletti.

Javno tožilstvo v Firencah je prejelo poročilo političnega urada kvestre v zvezi z govorom političnega tajnika MSI Almiranteja. Poročilo vsebuje tudi prilogo, v kateri so navedeni nekateri odstavki omenjenega govora. Sedaj se vrši preiskava.

Zasedanje paritetne komisije o «paketu»

RIM, 7. — V palači Chigi je danes pričela zasedati paritetna komisija, ki jo predvideva novi statut dežele Tridentinsko - Gornje Poadije in statuti avtonomnih pokrajin Trento in Bocen. Komisija razpravlja v zvezi z izvajanjem «paketa» in ji predseduje podtajnik predsedstva vlade Evangelisti.

Dr. Andrej Budal

Kadar umre mož, kakršen je bil Andrej Budal, se človeku ob zbiranju misli za vsaj primerno dostojno počastitev njegovega spomina, odpira pogled v našo nelahko narodno preteklost na primorskih tleh. In takrat stopi pred njegove oči Budalov lik v vsej svoji celovitosti v vsej pomembnosti, v vsej usodni povezanosti z dogajanjem zadnjih osemdesetih let, z nekaterimi njegovimi zgodovinskimi deli pa še dalje nazaj. In ta lik stoji pred njim vzravnano, čist in ponosen. Se tako natančen dialektičec bi na njem zaman iskal senč in peg, kajti vse življenje Andreja Budala je bila ena sama brezmejnja, čeprav v skladu z njegovim značajem zdržana, ljubezen do trpečega slovenskega primorskega ljudstva, v tej ljubezni pa kot njena najbolj zlahka prvina vera v ljubeznivega pravičnega boja. V tem boju je bil Budal nenehno prisoten in v prenekatih etapni zmagi je trajno in zasluzeno zabeleženo tudi njegovo ime, pa najsi bo v vlogi gozdarja, pisatelja, preganjanca, javnega in političnega delavca v razdobju izpred prve svetovne vojne prav do naših dni. Ko bo narodni, literarni in politični zgodovinar teh časov v svojem opisu obravnaval delež in vlogo Andreja Budala, mu bo nujno moral odmeriti vidno mesto, eno najvidnejših celo, in šele takrat se bo pokazala ogromna neprednost med njegovo osebno skromnostjo in teži in pomenu njegovega dela. In bolj kot danes, ko smo v vrtoglavi naglici življenja pogosto vse preveč neobčutljivi za svojo okolico, se bomo zavedli, da je med nami živel mož, pokončen mož, pomemben soustvarjalec naše zgodovine.

Andrej Budal se je rodil 31. oktobra 1889 v Standrežu pri Gorici. Tri leta je obiskoval osnovno šolo v domači vasi, tri leta vadnico v Gorici, osem let gorško gimnazijo. Maturiral je leta 1909. Štiri leta je poslušal romaniško na dunajski univerzi in decembra 1913 doktoriral. Še pred doktoratom je izpopolnjeval znanost v Parizu. Proforske izpite je dokončal na Dunaju in bil usposobljen za poučevanje latinščine in francoščine na srednjih šolah s slovenskim ali nemškim učnim jezikom.

Službo je nastopil na slovenski in nemški realki v Gorici leta 1915, vendar je že junija istega leta moral v vojsko. Kot vojak je služboval do aprila 1918 po vojaških urah v Lutomeru, Ljubljani, Trstu in Vidmu. Nato je spet poučeval na zaposlovalnih tečajih gorške slovenske gimnazije v Trstu. Poletje 1918 je prebil v Ljubljani, v oktobru istega leta ob propadu Avstrije pa se je vrnil v Gorico. Mesec dni je bil tudi italijanski vojni ujetnik v Krminu.

Po zasedbi Primorske ga je italijanska šolska oblast preselila v oktobru 1919 na realko v Idrijo, v šolskem letu 1921-22 na slovensko učiteljske v Tolmin, v šolskem letu 1922-23 spet v Idrijo, v novembru 1923 pa na slovensko nižjo realko v Videm. Ko je fašizem zastrel tudi to šolo, je opravil natečaje in usposobljenostne izpite za slovensko v Rimu in poučeval nato slovensko na višjem tečaju v Istituto Tecnico Commerciale A. Zanov v Vidmu od l. 1925 do 1933. Tega leta je bila slovensčina na tej šoli odpravljena in je potem na njej poučeval francoščino do leta 1940. V šolskem letu 1940-41 so bile odkrite njegove zveze z osebami drugega tržaškega procesa in po hišni preiskavi je bil premeščen v Perugia. V šolskem letu 1941-42 se je vrnil v Videm in spet poučeval francoščino do leta 1945. Vmes je poučeval dve leti tudi slovensko v Istituto Superiore di Economia e Commercio Ca' Foscari v Benetkah.

V vsem tem razdobju oziroma od l. 1909 dalje, t.j. v letih avstrijske in italijanske zasedbe naših krajev in vso dobo fašizma, se je Andrej Budal udeleževal narodnega dela na Primorskem zlasti s pisateljevanjem pri Goricki Matici v sodelovanju s Francetom Bevkom, Lavom Čermeljem, Damirom Fajglom in drugimi. Ze od prej, od leta 1909 je bil sodruknik Ljubljanskega zborna, Slovana in Domačega prijatelja s psevdonimom Pastuškin. Po letu 1918 je sodeloval pri tržaški Njivi, gorški Mladiki, tržaškem Našem glasu in drugih listih s pesnimi, igrskimi, povestmi, članki in poročili. Pri Goricki Matici je izšla vrsta njegovih povesti s psevdonimom Slavko Slavec in Ivo Dren. Mnogo je prevajal iz italijanske, francoščine in slovenskih slovestev.

Predolg je bil seznam listov, pri katerih je sodeloval pred prv v svetovno in v času med obema svetovnjima vojnama in še daljši je bil seznam njegovih vsaj glavnih izvirnih leposlovnih del, prevodov in člankov, če bi jih hoteli naštevati vse od takrat, ko je prvič stopil v javnost kot književnik v Ljubljanskem zvonu leta 1910 z zgodovinsko povestjo «Križev pot Petra Kupljenika», pa do poslednje njegove knjige z naslovom «Odmevi z roba», v kateri je zbral svoje poglavitve in tem povojnem času objavljene eseje in članke. Mogoče naj zadostuje je ugotovitev, da je napisal najmanj 10 obsežnejših leposlovnih del, 4 literarno - zgodovinska dela, objavil vsaj 14 večjih prevodov iz tujih književnosti in celo vrsto krajših in raznih listih. Neutrudno se je razdaljal in njegovo pero ni poznalo mira. Pisal je za svoje ljudi, s katerimi je delil vse gorje tujega nasilstva, pisal je zato, da jim je s slo-

JOŽE KOREN
(Nadaljevanje na 6. strani)

AMERIŠKE PRIMARNE VOLITVE SE BLIŽAJO KONCU

Pacifistični senator McGovern zmagal v štirih državah ZDA

Na demokratiški konvenciji ga bodo po vsej verjetnosti imenovali za strankinega kandidata na predsedniških volitvah

Zadovoljstvo senatorja McGoverna in njegove žene po zmagi na primarnih volitvah v štirih državah

WASHINGTON, 7. — Z zmago v vseh štirih državah, kjer so bile včeraj primarne volitve, je senator George McGovern praktično ostal edini resni kandidat za demokratiško «nominacijo» na predsedniških volitvah v ZDA. V republikanskem tabotu pa ni o izidu primarnih volitev nobenega dvoma več: kandidat te stranke na jesenskih predsedniških volitvah bo sedanjí šef Bele hiše Richard Nixon.

Primarne volitve so bile včeraj v Kaliforniji, New Jersey, Novi Mehiki in Južni Dakoti. Najvažnejše so bile prve: McGovern si je z večerajšjo zmago v Kaliforniji zagotovil vseh 27 delegatov, kolikor jih ta država pošlje na konvencijo demokratiške stranke, ki bo prihodnji mesec v Miamiju. Senator, ki predstavlja najbolj levičarsko strujo v demokratiških vrstah, je prejel okrog 45 odstotkov glasov, njegov glavni tekmeček Hubert Humphrey pa 39. Rasist Wallace, ki je še vedno v bolnišnici po nedavnem atentatu, samo dva odstotka pa sta pripadla Muskieju, ki je pred začetkom primarnih volitev veljal za glavnega favorita za demokratiško «nominacijo».

Z večerajšnjimi zmagami si je McGovern pridobil še najmanj 61 delegatov iz New Jerseyja, vseh 17 zastopnikov Južne Dakote (od koder je senator doma) in deset delegatov iz Nove Mehike. Tako razpolaga že sedaj s skoraj tisoč delegati na konvenciji v Miamiju, to število pa bo po vsej verjetnosti s prihodnjimi volitvami v drugih državah še naraslo. Ni pa verjetno, da bi McGovern lahko dosegel število 1.500 delegatov, ki bi mu v Miamiju zagotovilo matematično imenovanje za demokratiškega kandidata na predsedniških volitvah. Zato se bo moral pogajati z ostalimi kandidati, ki naj bi mu odstopili svoje delegate, za katere pa bo moral seveda McGovern plačati politično ceno. Za sedaj razpolaga Humphrey s 318 delegati, Wallace ima samo enega manj, Muskie pa 168.

Številne ugledne ameriške osebnosti so se medtem izrekle za McGovernovo kandidacijo ter izrazile prepričanje, da pacifistični senator lahko porazi republikanskega kandidata Nixona. Tako je šef demokratske skupine v senatu Mike Mansfield izrazil prepričanje, da bo McGovern določen za kandidata že na prvem glasovanju na konvenciji v Miamiju. Novembra pa je imel veliko možnosti, da bi bil izvoljen v Belo hišo, posebno če bi vojna v Vietnamu takrat še trajala.

Sam McGovern pa je danes objavil, da bi v primeru izvolitve za predsednika v 90 dneh napravil konec vietnamski vojni. Izrazil je pripravljenost potovati v Pariz, Zevno ali celo v Hanoj na pogovore s severovietnamskimi voditelji. «Mi — je dejal senator — moramo privoliti v umik vseh ameriških sil v določenem roku ter prekiniti bombardiranje. Prav tako moramo prekiniti vojaško pomoč predsedniku Thieuju».

POSVEČEN OGLEDU RIGE TRETJI DAN OBISKA V SZ

Letonci priredili topel sprejem jugoslovanskemu predsedniku Titu

Pogovori se bodo nadaljevali danes po vrnitvi delegacije SFRJ v Moskvo

(Posebej za Primorski dnevnik)
RIGA, 7. — Danes, tretji dan bivanja v SZ, se predsednik Tito s soprogom Jovanko in člani jugoslovanske delegacije muči v Rigi, glavni mestu baltičske republike Letonije. Sem je sovjetsko letalo «tu polje» sredi dopoldneva pripeljalo jugoslovanske goste, ki jih spremljata člana politburoja sovjetske partije Kirilenko in namestnik zunanjega ministra Rodionov. Na letališču so predsednika Tita pričakali najvišji partijski in državni predstav-

ni letonske republike, prvi in drugi sekretar CK partije Avgust Voz in Nikolaj Beluha ter predsednik prezidija vrhovnega sovjeta Letonije Vitali Ruben. Jugoslovanska delegacija se je odpejala skozi mesto, kjer so prebivalci toplo pozdravljali predsednika Tita, v palačo Jormale, kjer bo rezidenca predsednika Tita. Program obiska v tem mestu obsega predvsem ogled raznih zanimivosti Rige, te-rija največjega baltičkega pristani-

šča SZ, ki šteje okrog 800.000 prebivalcev. Poglavita zgodovinska in kulturna zanimivosti Rige, tega starodavnega mesta, čigar nastanek sega v leto 1201, je katedrala Donški, kjer je zdaj znana donška koncertna dvorana. Ta dvorana je znamenita po tem, da ima največje orgle v Evropi. Prav ogledu te katedrale je bil namenjen prvi današnji obisk predsednika Tita. V donski dvorani so njemu in drugim jugoslovanskim gostom na čast priredili slavnostni orgelski koncert.

Po ogledu katedrale, si je jugoslovanska delegacija ogledala spomenik letonskim rdečim strelcem ter gospodarsko razstavišče v Rigi. Drevo bodo najvišji predstavniki letonske partije in republiške oblasti priredili slavnostno večerjo v čast jugoslovanskega predsednika. V teku jutrišnjega dne si bo predsednik Tito ogledal še nekatere znamenitosti Rige in tovarno elektronek, popoldne pa se bo jugoslovanska delegacija vrnila v Moskvo.

DRAGO KOŠMRLJ

PO ALMIRANTEJEVIH GROŽNJAH

Izvajati zakon Scelba

Pred volitvami, ko je revija «Partizani» objavila glavne smernice prevratniškega načrta italijanskih fašistov, ki zajema obdobje od druge polovice maja do poletja, je verjetno marsikdo skomignil z rameni in se grenko nasmehnil, češ kaj, kako bujna je fantazija časnikarjeva. In vendar bi nas moral razsvetliti dogovor od leta 1969, od italijanskih bomb in loda na anarhistične tja do odkritje črne prevratniške celice v Trevisu, vsaj nekaj misliti. To, da fašistične nevarnosti ne gre podcenjevati.

Blizu se nova sindikalna jesen, oktobra leta 1969, in cilij teh vdanih služabnikov velekapitala je vedno isti: metati polena v kolese napredka italijanske družbe, ki se le v težavo meta iz zapletene gospodarske in politične krize, obenem pa vzbujati med ljudmi občudoval, da ni druge rešitve razen zmene roke v policijskega režima.

Fašisti se poslužujejo izkušene taktike, da organizirajo taka zločina dejanja, ki jih javno mnenje težje pripisati leviči. Od tudi krinca enacionalne desnice in osladne

fraze v predvolilnem boju, s katerimi Almirante res ni varčeval. Kljub resnim napakam in neenotnosti levih sil ni Italija naseljena na imanicne zadnjim ostankom salojnega kolaboracionizma, zato so fašistični kolovodje pomislili, da je vsaka krinka odveč. Almirante je pred nekaj dnehi na shodu mladinskega MSI v Firencah jasno povedal, da se škvadrasti pripravljajo na «fizično obračunavanje s komunisti in prevratneži». Ne dvomimo, da je tajnik MSI pri tem upal, da bo naletel vsaj na solidarnost dela državnega aparata in policije, katerim ponuja roko v trenutku, ko so ti postali tarča napadov, za katere je očitno odgovorna poštarna organizacija fašističnih teroristov.

Reakcija vseh demokratičnih sil ustavnega loka, od PLI do KPI, nam dokazuje, da je Italija razumela prevaro. V posebno zadoščanje nam je, da so hladno in trezno odgovorili na Almirantejevo izzivanje sindikati, ki združujejo deset milijonov italijanskih delavcev.

Skrbi pa nas, da se nevarnosti tega izzivanja ni zavedela rimska vlada, ki je dolžna skrbeti za javni red in brniti ustavni ustroj naše republike. In vendar razpolaga oblast z močnim orožjem: XII. odredbo dodatnega dela ustave, ki prepoveduje obnavljanje PNF in ezakonom Scelbas iz leta 1952, ki kaznuje gibanja ali organizacije, ki zasledujejo cilje razpuščene fašistične stranke, tako da poveljuje nasilje, z njim grozijo ali se ga poslužujejo za politični boj, ali ki se zavzemajo za ukinitvev ustavnih svobod, blatiijo demokracijo, njene ustanove ali Odporništvov.

Po navedbi tega zakona je vsa-ko obotavljanje odtelj!

STOJAN SPETIC

DANES

Na seji CK PSI je tajnik Mancinij odločno zavrnil možnost sodelovanja z liberalci ter se izkazal proti poskusom obnavljanja centrizma. Govoril je o avtonomiji socialistične stranke in omenil možnost razgovora s KD na osnovi jasnega vladnega programa.

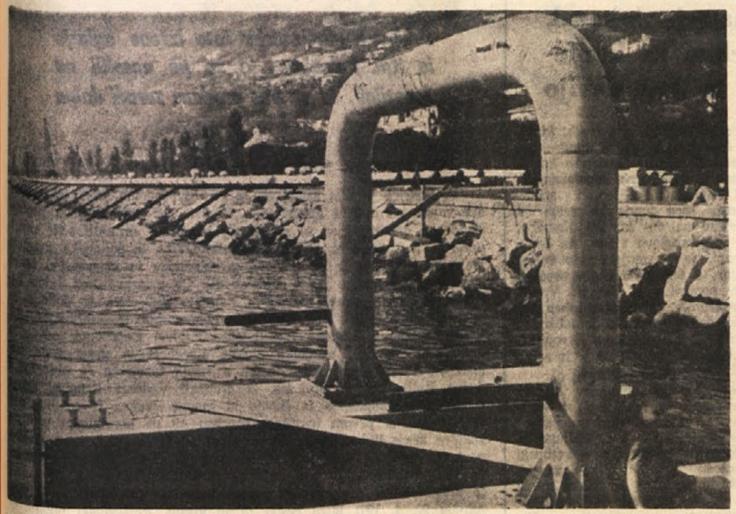
Na primarnih volitvah demokristjanske stranke v ZDA so vedno bolj utrjuje pozicija pacifistične senatorja McGoverna, ki si je zagotovil znatno prednost pred svojimi neposrednimi tekmečki Humphreyem, Wallaceom in Muskiejem. Vse kaže torej, da bodo moralni Američani na jesenskih predsedniških volitvah izbrati med Nixonom in McGovernom. Slednji je včeraj objavil, da bo v primeru izvolitve v 92 dneh napravil konec vietnamski vojni.

Po uspešnem začetku sovjetsko - jugoslovanskih pogovorov je predsednik Tito odšel na obisk v letonsko glavno mesto Rigo, kjer je bil, prav tako kot v Moskvi, deležen izredno toplega sprejema, tako s strani krajevnih oblasti kot prebivalstva. Ze danes se bo jugoslovanska delegacija vrnila v Moskvo.

V rudniku Wankie v Rodeziji so zaradi dveh ponovnih eksplozij v jaški št. 2 prenehali z reševalnimi akcijami. Skoraj gotovo je da več kot 400 rudarjem v rovin ni več pomoči.

V Trstu je včeraj v starosti 23 let umrl ugledni slovenski književnik, kulturni in javni delavec ter neutrudni borec za narodne pravice Slovencev v Italiji, dr. Andrej Budal. Pokojnik je bil med drugim dolgoletni predsednik Slovenske prosvetne zveze in upravnik Slovenskega gledališča v Trstu. Njegov spomin bo ostal ob 12. uri počastila SKGZ z žalno sejo v Ul. Gostišča 9, po črta pa bo jutri ob 15. uri iz izkazne bolnišnice v pokojnikovo rojstni kraj Standrež pri Gorici.

V Barkovljah so prekinili gradnjo podmorske greznice

Dela ob cevovodu (na sliki del naprave), ki bi morala biti v nekaj dneh končana, so nepričakovano zstala.

Ko smo pred časom pisali o podmorski cevovodu za odvajanje odpadnih greznic daleč od barkovljske obale, smo med drugim tudi pomislili, da bi morali dokončati to delo do 15. junija. Tako vsaj v izjavah odgovornih občinskih uradnikov. Priporočila pa smo tudi, da se delo uredi čim prej.

Res. Ne samo da manjka le nekaj dni do tega datuma in da delo še zdaleč ni dokončano, ampak se že tri dni dela ustavljajo. Pri barkovljskem poročilu namreč med drugim piše, da morajo biti v nekaj dneh končana, so nepričakovano zstala.

Upravičeno se vsi sprašujejo, ali bo kopanje preprečeno do tedaj. Ogorčenje je že precejšnje, saj je dolžnost občinskih upraviteljev, da poskrbijo za take stvari pravočasno. Ni od večerj morje onesušeno, ni od večerj, da se greznice iztekuje v morje brez nobenih čistilnih in razkuževalnih naprav. In vendar je občinska uprava začela z deli koncem 15. maja!

Med Italijo in Hrvaško

Za razvoj industrijsko tehničnega sodelovanja

Že podpisane pogodbe so v korist obeh partnerjev

Na gospodarski zbornici SR Hrvaške v Zagrebu so se 7. dne junija predstavili gospodarski organizaciji (podjetji), ki vzdržujejo delne poslovne zveze z Italijo. Sestanka se je udeležil tudi svetovalec pri predstvedstvu zvezne gospodarske zbornice Milan Pudar.

Gospodarstveniki so ugotovili, da vzdržuje Hrvaška precejšnje gospodarske zveze z italijansko republiko. Na področju blagovne menjave izvaja Hrvaška predvsem razne industrijske surovine, v Italiji pa naspornito nabavlja predvsem industrijske proizvode. Manj razveseljav pa je razvoj industrijsko tehničnega sodelovanja med jugoslovanskimi in italijanskimi podjetji. V tej zvezi je svetovalec Milan Pudar dejal, da se jugoslovanska podjetja doslej sklenila z italijanskimi partnerji 56 pogodb o industrijsko tehničnem sodelovanju in 9 pogodb o skupnem nalaganju kapitala v gospodarske podobe. Na podlagi teh pogodb, je pristavil Pudar, se sicer odpirajo možnosti za širše sprejemanje razvite tehnologije v jugoslovansko gospodarstvo, težko bi pa rekli, da so vse doslej dosežene pogodbe v dejansko korist obeh partnerjev. Dogaja se namreč, da dogovori ne določajo podrobnosti, smernice za sodelovanje na daljši rok, da se jugoslovanska podjetja premalo vključujejo v razpečevanje izdelkov, ki so predmet skupne proizvodnje, itd. Zaradi tega se večkrat dogaja, da imajo od pogodbe znatno večjo korist italijanski kakor pa jugoslovanski dopisniki.

Med pogodbami, ki so doslej doživele največ poslovni uspeh tako za italijansko kakor tudi za jugoslovansko gospodarstvo, so strokovnjaki navedli pogodbo sklenjeno med zagrebško tovarno Rade Končar in pordenonskim koncernom Zanussi ter drugim italijanskim proizvajalcem «belih» gospodinskih strojev. Ugodne so nadalje pogodbe, ki so jih z italijanskimi partnerji sklenile železarna v Sisku, tovarna šivalnih strojev Bagat iz Zadra in nekatere druge pogodbe manjšega obsega.

Državna založba Slovenije pripravlja izdajo nove izpolnjene enciklopedije

MALA ENCIKLOPEDIJA SVETA JUGOSLAVIJE SLOVENIJE

v 3 KNJIGAH

Vse tri knjige bodo natisnjene na najfinšem brezlesnem papirju. Vsebovale bodo nad 2000 strani velikega formata 40.000 gesel 8000 slik, risb, grafikonov in portretov 53 črna belih zemljevidov nad besedilom 54 strani prilog v eni ali več barvah

MALA ENCIKLOPEDIJA je posebej prirejena za slovenske razmere. Z njo bodo Slovenci dobili splošno bogastvo znanja z vseh področij človekove dejavnosti in ustvarjalnosti, s posebnim poudarkom na jugoslovansko-slovenskih dosežkih.

MALO ENCIKLOPEDIJO SVETA, JUGOSLAVIJE, SLOVENIJE sprejema naročila Tržaška knjigarna!

Tržaška knjigarna

TRST — Ul. sv. Frančiška 20 — Telefon 61-792

Za nemoten razvoj kmetijstva je treba vključiti mlade moči

Vključitev v razvojne načrte Evropske gospodarske skupnosti Mladim kmetom nuditi boljše življenjske pogoje

Pred dnevi je bil na sedežu pokrajine v Gorici imenovan upravni odbor deželne ustanove za razvoj kmetijstva ERSa.

Na zasedanju so govorili o učinkovitosti posegov ustanove na področju kmetijstva. ERSa je sedaj, kot znano, šele v začetni, razvojni fazi, tako da ni bilo mogoče do tega trenutka pričakovati velikih sprememb in preketov v kmetijstvu. Kljub temu pa so njeni posegi le nekaj doprinesli v korist kmetovalcem.

Kmetovalci in kmečke zadruge si veliko obetajo od štiriletnega načrta v poslovi dobi 1971-1975. Pomenuj strokovnjakov, naj bi ERSa šele v tem obdobju prešla v operativno fazo, ki bi doprinesla realne ugodnosti kmetijstvu. Letni zaslužek poprečnega kmetovalca v današnji dobi je zelo nizek in je približno za polovico manjši od tistega, ki ga zasluži delavec zaposlen na področju industrije. Po računih iz leta 1969 je poprečni zaslužek kmetovalca znašal približno milijon in 100 tisoč lir letno, medtem ko je zaslužek delavca zaposlenega v industriji, približno 2 milijona in 200 tisoč lir letno. Razlike so torej še vedno zelo velike in pot, katero bo treba še prehoditi na kmetijskem področju, da se bo to približalo drugim, je zelo dolga. Vendar je pričakovati, da bodo kmetije prehodili to pot v najkrajšem času.

Poglejati bi bilo potrebno predvsem, katere so ovire, ki ne dovoljujejo hitrega razvoja, kljub tolikim posegom in tolikim denarnim podporam, ki jih je v zadnjih letih nakazala dežela Furlanija - Julijska krajina za razvoj kmetijstva, izboljšanja zemljišč in na splošno vseh kmetijskih potrebščin.

Prva taka ovira so preveč deljena zemljišča. Ta razcepljenost izhaja mogoče iz revščine in težkih ekonomskih razmer prejšnjih časov. Čeprav imamo v naši deželi nekatere zadruge, ki imajo zelo dober letni obračun in so zaradi dobrega upravljanja zares učinkovite, je kljub temu pri nas veliko število zadrug, ki se naslanjajo še na stare, družinske metode upravljanja in vodenja kmečkih poslov, tako da sta njihova učinkovitost in zaslužek resno ogrožena. Vzrok te neukinkovitosti zadrug so predvsem razdrobljena zemljišča, ki ne dovoljujejo racionalne obdelave. Zaradi tega se tudi mlade delovne sile vedno bolj oddaljujejo od kmetijstva, kar jasno pripelje do velike krize.

Beg mladih sil je treba zaustaviti in to predvsem s tem, da se starejšim dala pokojnina že pri 55 letih, da se jim dajo posebne nagrade, še posebno pa je potrebno razumeti težnje mladih, tako da se jim lahko nudi vse, kar bi pripomoglo, da bi v ljubljani poljedelstvo. V luči tega dogajanja je treba vsekar odobravati politiko razvoja kmetijstva v okviru EGS, ki pravi, da je treba najprej pripraviti sistem vseh zadruginskih struktur, da se v kmetijstvu ne smemo odslanjati na starejši ljudi, da je treba nuditi mladim vsaj tehnično pomoč pri doseganju kmetijskega poklica in tehnično pomoč zadrugam pri razvoju; končno je potrebno, da se zadruge in kmetije medbojno povežejo in tako zmanjšajo režijske stroške.

ERSa se je napotila po tej poti že mnogo časa tega in bo s pomočjo zakonskih posegov in denarnih podpor, ki jih bo nakazala sama EGS, gotovo prišla do končne faze cilja v najkrajšem času. Seveda bo morala tudi dežela pokazati razumevanje ter v ta namen vložiti več sil, da bi se investicije na področju kmetijstva še povečale.

Nasip v Moščenicah se bo še udiral

Gradbena dela na najtežavnejšem odseku avtomobilske ceste v Moščenicah se približujejo koncu. Uredili bodo še varnostne ograje in cestnišče na velikem napisu čez izsuševalni prekop, kjer delajo že nekaj let in kjer bodo — tako vsaj govori strokovnjaki — morali občasno še vedno popravljati asfalt, ker se bo zniževal. Pozornim smo se pri strokovnjakih, kako je bilo v gradnjo tega odseka in za kakšno načrto so se strokovnjaki ogreli, ko so se znašli pred vprašanjem, ali speljati avtocesto čez prekop v obliki viadukta ali v obliki nasipa. Odločili so se za drugo varianto, za nasip. Najprej so čez prekop zgradili manjši betonski obočnik in ga na eni strani naslonili na skalo, na drugi strani pa na naplavino, potem pa so nani navozili material. Ve vemo, kakšna bo obusoda betonskega obočja, verno samo to, da se je nasip vsak dan sproti urezal ter ob straneh odrival zemljo, ki se je dvigala in grbančila. Ni izključeno, da bo rešenica dne popusti tudi betonski obočnik zaradi šibke opore. Kaj, če bo zapri pretok vode iz zornjega telesa v Moščenicah proti morju? Ali ne bo potrebno takrat prekopati cesto in poslati novo rešitev? Skoraj gotovo se bo nasip vsako leto urezal, s tem pa se bo zniževala tudi cesta. Ker so te napovedi skoraj gotovo točne in veljavne za razdobje nekaj let, (če bo šlo vse po sreči), bo moralo podjetje, ki gradi nasip, okvare na asfaltu neprestano popravljati. Seveda se ob vsem tem pojavlja vprašanje, če je bilo umestno graditi nasip, ki je predstavljal cenejšo varianto, namesto mosta, ki bi stal nekoliko več denarja in bi zagotavljal dokončno rešitev. Očitno je, da načrtovanje objekta ni upoštevalo vseh nevarnosti, katerim so izpostavljene gradnje na tako zahtevnem področju kot so Moščenice.

Tečaj o davku IVA

V petek, 9. junija bodo odprli na sedežu ENALC v Ul. Mazzini 4 v Gorici izpolnjevalni tečaj o novem davku IVA, ki bo leta 1973 zamenjal prometni davek IGE in občinski trošarinski davek. Prišel se bo ob 20. uri in bo trajal štiri dni v tednu. Udeležencem bodo razdelili učni material brezplačno, tečajnikom izven Gorice pa bodo povrnili tudi potne stroške. Tečaj finansira deželna uprava.

NEREŠENIH VPRAŠANJ JE VEDNO PRECEJ

V soboto, 10 t.m. v Gorici sestanek zastopnikov levosredinskih strank

Govorili bodo tudi o občinski krizi v Trzinu - Socialdemokrati želijo večje zastopstvo v neizvoljenih upravnih odborih

V soboto popoldne bo v Gorici vrh prvakov levosredinskih strank. Nadaljevali bodo razpravo, ki so jo pričeli že pred volitvami in ki so jo prav zaradi teh prekinili, o neizvoljenih vprašanjih, ki zanimajo te stranke, ki nosijo odgovornost v večjih krajevnih upravnih odborih. Na dnevnem redu sobotnega sestanka bo brez dvoma tudi govor o krizi v občinski upravi v Trzinu, ki je ni videti, vsaj po dosedanjih poročilih, izhoda.

KD v Trzinu trdno zagovarja svoje predstavnike v raznih upravnih telesih. Socialisti pa si želijo obnove dvostranskega sporazuma, ki je pod določenimi pogoji: KD bi morala nekatero svoje vidne pravice odstraniti. Sodelovanje bo torej zelo težavno, posebno še, ker si socialisti prizadevajo pridobiti s svojo nepopustljivo politiko vrsto članov in volivcev socialproletarske stranke, ki je na tem, da se razpusti. Na drugi strani je možna koaliciona med demokrati in socialisti. Prav tako so na vidiku nekatera druga važna mesta.

Socialdemokrati menijo, da nimajo zadostnega zastopstva v raznih neizvoljenih upravnih odborih. Pred volitvami so trdili, da je njih teža enaka tisti socialistov (na predlaganih pokrajinskih volitvah so dobili le 400 glasov manj kot socialisti) in da jim zaradi tega nekaj pripada. Grijoli so s krizo pred volitvami, nato pa so rešitev sponov odložili na čas po volitvah. Volitve so imo že mesec dni in v soboto bodo odložena vprašanja spet prišla na mizo pogajanj. Vedeti pa je tudi treba, da so na zadnjih parlamentarnih volitvah socialisti kratki izgubili precej glasov, da so na Gorškem socialisti pridobili in da je sedaj razlika med PSI in PSDI več kot 2000 glasov v korist prvih. Zaradi tega se je teža socialdemokratov zmanjšala, povečala pa je se je teža socialistov, marveč tudi teža republikancev, ki bodo brez dvoma tudi s svoje strani nekaj zahtevali.

Sobotni sestanek ne bo dal konkretnih rezultatov. Bo verjetno prvi v vrsti sestankov, na katere bodo morali v teh vročih mesecih voditelji političnih strank.

V ponedeljek seja pokrajinskega sveta

V ponedeljek zvečer se sestane pokrajinski svet v Gorici. Na dnevnem redu ponedeljkove seje je vrsta interpelacij in točk, ki jih niso svetovalci odobrili na prejšnji seji, ki je bila še pred volitvami. Med temi je tudi odobritev obračuna za leto 1970.

Med novimi točkami, ki so na dnevnem redu so imenovanja zastopnikov pokrajine v nekatere ustanove, ter precej točk, ki jih je v tem razdobju odobril ožji pokrajinski odbor. Med temi so točke, ki zadevajo proračun za leto 1971, nove plače za osebe, javna dela.

Pismo Štandrežev gorškemu županu

Ob priliki zadnjih volitev so morali vsi štandrežci na volišča, ki so bila oddaljena od njihovih bivališč Voliti seželi so bili namreč v Ul. Pola in v Ul. Zra, kljub temu, da imajo štandrežci vsaj lastno šolo v središču svojih lastnih del. Zaradi tega se pred kratkim štandrežci poslali gorškemu županu De Simoneju pismo s prošnjo, da bi prihodnje volitve spet usposobil osnovno šolo v vasi in postavil v njej volilno sedelo.

JUNIJSKE PRIREDITVE V NOVI GORICI

Na njih sodelujejo tudi zamejci - Medveščkovi grafični listi

Z iztekom šolskega leta ter zaključkom prosetne sezone mlado mesto ob meji izgubi podobo kulturnega središča regije. Izletnikom in domacinom lahko kaj malo nudi. Zato se zdi letošnja akcija kulturnih institucij po kateri naj bi dobilo mesto tudi v poletnih mesecih program prireditvev, zelo presrečna. Za letošnje bodo sicer zvrstile kulturne manifestacije le v juniju, obetajo pa, da bo prihodnja leta kulturno življenje tudi v ostalih poletnih mesecih bogatejše.

Letošnje junijske prireditve so se začele v petek zvečer s odprtjem razstave grafičnih listov Pavla Medveščka v Miklavževi cerkvi na Krstencih pri Kanalu, ki je kulturni spomenik. Ob odprtju razstave je nastopil tudi nedavno osnovan mešani pevski zbor v Novi Gorici pod vodstvom Štefana Maurija, ki je imel v nedeljo (4. 6.) tudi celovečerni koncert v komorni dvorani Primorskega dramskega gledališča, na katerem je sodeloval tudi mednarodno priznani orglar Hubert Bergant. V soboto zvečer je nastopil na Dobrovet na prostem Primorsko dramsko gledališče z Goldsteterjevim Primorskimi zdrahami, ki jih bo za notogoriško občinstvo ponovilo v četrtek in petek na prireditvenem prostoru ob Korunu.

V drugi polovici junija pa se bodo zvrstile še tri pomembnejše manifestacije. Na Sveti gori bosta v baziliki nastopila z orgelskim koncertom Hubert Bergant in Pletuškiškem. Prejel je tudi več nagrad.

Pavle Medvešček je med redkimi slovenskimi likovniki, ki je začel snovati ekslibrise ter jih po več uspešnih razstvah izdal tudi v posebni knjižici. Njegov likovni izraz se je razvil v nekakšno logičnem zaporedju: od posmeha na pohud zunanega sveta prek odrajanja drobnih stvari pa do prodiranja v globino objektov. Najnovejši grafični listi, ki jih je za razstavo na Krstencih pripravnal, so bile, ga vložila zrela umetnika, ki s simbolično zastavljenimi prijmi skuša prodrati v bistvo življenja, njegove skritosti. V 12 listov, ki so predstavljeni na razstavi, so dela zadnjega leta. Odlikuje jih harmonična barva in ujetost in srečnato pogled v svet, ki ga ne srečujemo na vsakdanji poti skozi življenje.

Pogreb Andreja Budala jutri ob 17. uri v Štandrežu

Kot blisk se je včeraj v Gorici in v Štandrežu razširila vest, da je v Trstu umrl pisatelj in profesor Andrej Budala, po rodu iz Štandreža. Kljub temu, da je skoro vsa volivna leta pokojni Andrej Budala živel v Trstu, je bil navezan na svoj rojstni kraj, ki ga je ne le oplojavil v raznih spisih, marveč se je večkrat vrnil domov. Starejši ljudje, ki so mu bili prijatelji že od mladih let, so se z njim zelo radi pogovarjali, prav tako se je rad ustavljal z domačimi otroki, ki so volitvami so trdili, da je njih teža enaka tisti socialistov (na predlaganih pokrajinskih volitvah so dobili le 400 glasov manj kot socialisti) in da jim zaradi tega nekaj pripada. Grijoli so s krizo pred volitvami, nato pa so rešitev sponov odložili na čas po volitvah. Volitve so imo že mesec dni in v soboto bodo odložena vprašanja spet prišla na mizo pogajanj. Vedeti pa je tudi treba, da so na zadnjih parlamentarnih volitvah socialisti kratki izgubili precej glasov, da so na Gorškem socialisti pridobili in da je sedaj razlika med PSI in PSDI več kot 2000 glasov v korist prvih. Zaradi tega se je teža socialdemokratov zmanjšala, povečala pa je se je teža socialistov, marveč tudi teža republikancev, ki bodo brez dvoma tudi s svoje strani nekaj zahtevali.

Zaključna prireditve v otroškem vrtcu v Ul. Croce

Gojenci otroškega vrtca v Ul. Croce bodo imeli v soboto, 10. junija ob 10. uri zaključno prireditev. Na programu bodo deklaracije in pesnitve. Ob tej priliki bodo v vrtcu odprli tudi razstavo ročnih del, ki bo na vpogled starejšim in drugim obiskovalcem tudi v nedeljo, 11. in v ponedeljek, 12. junija ves dan.

Kino

Gorica

VERDI ob 17.00-22.00: «Tre fremme in soffitta», I. Minieux in C. Jones; barvni film, mladini pod 18. letom prepovedan.

CORSO ob 17.15-22.00: «Il ritorno di Harry Collins», P. Fonda in V. Bloom. Barvni film.

MODERNISSIMO ob 16.00-22.00: «Il sindacalista», I. Biagini in L. Buzanca. Barvni film.

CENTRALE ob 17.00-21.30: «L'allucinate fine dell'umanità», A. Rogers in D. Ross. Barvni film.

VITTORIA ob 17.30-22.00: «E se per caso una mattina...», P. Tiffin in V. Gazzolo; barvni film, mladini pod 14. letom prepovedan.

Tržič

AZZURRO Danes zaprto.

EXCELSIOR ob 16.00: «Amanti e gli altri». Barvni film.

PRINCIPE ob 18.00: «Una tompa a perta... una bara vuota». J. Amor in D. Giordano.

Nova Gorica

SOČA (N. Gorica): «Človek zakona», ameriški barvni film — ob 18. in 20. SVOBODA: «Bojišče», ameriški film — ob 18.30 in 20.30.

RENČE: «Naši rojaki», ameriški film — ob 20.

DESKLE: «Groza v ženskem zavodu», španski barvni film — ob 20.

SEMPAS: «Jastreblje v Kastilji», španski barvni film — ob 20.

KANAL: «Mož, katerega je težko ubiti», ameriški barvni film — ob 20.

PRVACINA: Danes zaprto.

Dežurna lekarna v Gorici

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna d'Udine, Trg sv. Frančiška 5, tel. 21-24.

Dežurna lekarna v Trzinu

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna San Nicolò — dr. Olivetti, Ul. I. Maggio 84, tel. 73-338.

SOZALJE

Ob smrti profesorja Andreja Budala, kulturnega in družbeno-političnega delavca med slovensko narodnostno skupnostjo, ki se je rodil v Štandrežu, kjer je v zadnjem razdobju svojega življenja sodeloval pri odčitju spominske plošče ob 100-letnici slovenske italijanice in štandrežev, se klanjata njegovemu spominu ter breketa sozljive prosvetno društvo «Oton Zupančič» in športno društvo «Juventina».

Še vedno neznani krivci atentata pri Petovljah

Včeraj v Gorici «vrh preiskovalnih organov» - Finančna strža je vedela, da se nekaj pripravlja v naši deželi

Nič novega v preiskavi o atentatu pri Petovljah. Preiskavo vodi državni pravdnik v Gorici dr. Bruno Pascoli, ki se je včeraj zjutraj sestel tudi s poveljnikom deželne legije karabinerjev polk. Mingarellim. Dr. Pascoli je v kratkem pogovoru z novinarji povedal, da je preiskava za skrbno proučujočo vsako malenkost, ki bi služila za odkritje atentatorja. Povedal je tudi, da strokovnjaki, ki proučujejo vrsto eksplozivov, še niso zaključili dela.

Kot vidimo so to le običajne vesti, ki ne prinašajo ničesar novega.

Včeraj zjutraj so se na gorški kvesturi sestali kvestor dr. De Floccatis, načelnik gorškega oddelka karabinerjev, podpol. Ferrari in načelnik gorškega oddelka finančnih straž podpolk. Ali. Pogovarjali so se o tanični plati preiskave o atentatu, ugotovili, kaj je bilo došle napravljeno in se domnili o nadaljnjem poteku preiskave. Do srečanja je prišlo po sestanku, ki je bil v sredo v tržaški prefekturi. Podobni sestanki bodo vsako jutro.

Zanimivo je, da aktivno sodelujejo v preiskavi tudi agenti finančne stráže, ki so se, kot smo že pred nekaj dnevi omenili, precej dobro izkazali v odkritju mreže Fredda - Ventura.

Objavljamo še drobno vest. Podporočnika karabinerjev Tagliarja, ki je bil pri atentatu ranjen, so

Še vedno neznani krivci atentata pri Petovljah

Včeraj odpeljali iz goriske bolnišnice v neko specialno kliniko v Milan. V Gorici in na podeljuju je tudi včeraj veliki ljudje poslušalo na karabinerskih postajah glas neznanca, ki je službojučega karabinerja obkobil v zapuščenem avtomobilu na cesti Zagraj - Sovodnje. Baje gre za Furlana, točneje vidnečana, ki je skušal govoriti z gorškim naglasom. To mu gre precej od rok v prvem delu telefonskega poziva, v drugem, ko mu je službojučji karabiner postavil morda nepričakovano vprašanje, pa je njegov prizvok očitno furlanski. Nekateri menijo, da gre za navadnega mladočloveka, drugi pa ugotavljajo, da gre brez dvoma za človeka, ki je bil zapleten v atentat, kajti prevečkrat poudarja, da gre za fivč 500 bele barve Očitno je možakar hotel, da bi karabinerji našli prav ta avtomobil.

V Gorici so se včeraj po nekajdnevem previdnem molku oglašili fašistični mladinci. Pričačovali smo ostre fašistične napade na žuozna in ostale stranke na ponedeljkovi seji občinskega sveta, ko so poostili spomin treh padlih karabinerjev. Pa so bili takrat fašisti nepričakovano tihi. Včeraj so delili po gorških ulicah letak «Fronte de la Gioventù», v katerem ta fašistična organizacija zavrača na marksiste vse, kar se v državi do

(Nadaljevanje na 6. strani)

PROF. TONE PENKO: Tržaški dnevnik dveh botanikov iz l. 1816

Obisk Lipice in srečanje na cesti med Bazovico in Lipico
Ponudba za potovanje v Pulj in prve izkušnje na tej poti

13.

8. aprila.
Danes sva šla v znameniti gozd pri Lipici. Saj sva ga tako bežno že videla pred dobrim mesecem, ko sva šla v Naklo pravzaprav Skočjan. Sva šla po isti poti kot zadnjič z gospodarjem. Če hočeš v Lipico in v gozd po cesti, moraš v Bazovici čez mejo mimo mitnice. Toda bi bila samo potratna časa na mitnici z iblatarji, zato sva šla kar kontrabnat čez deželno mejo čez zidove in ograde. Preden pa sva na ta način prišla v gozd, sva hodila četrte ure po svetu, za katerega ni imena in ga je treba le opisati. Vsa površina je bila tako nagosto nastlana s kamenjem, da je le malo kje med kamenjem le toliko zemlje, da bi se dalo tja stopiti. Skale so po večini 2-3-4 čevlje velike — visoke — široke in še je sitnost, da skoro vse špicaste in da njih ostrina in rezine mole navzgor v zrak. Umljivo, da sva težko in z muko lezla naprej po tem kamnitem morju. Nazadnje sva pa le prišla v gozd. Ta gozd je kar velik, saj hodiš v eno smer povprek debelo uro, in v drugo smer povprek pa prav toliko. Pa čeprav je gozd tako obsežen, je okrog in okrog ograjen z zidom. Brž ko sva stopila v gozd, sva zagledala lepe pomladanske cvetlice. Prva straža sami zvončki in telohi. Pa koliko zvončkov in telohov. Hodila sva po gozdu. V gozdu rastejo listavci. Večina dreves je nek hrast, ki ga midva ne poznavata. To je drevo srednje rasti, najvišja drevesa merijo 30 čevljev, premer pa največ en čevlj. Po vseh znakih — po skorji, po kapicli želoda, ki sva ga našla pod drevesi, ta hrast ni naš navaden hrast. Podrast, grmovje v gozdu v glavnem leska. Ta so ravna, pa od zlodija kamnita. Po gozdu je vse polno kotanj, ki so pa tudi 20-30 čevljev široke. Robove kotanj prerasča grmovje. Med kamenjem v gozdu je obilo cvetlic, vse več pa seveda v sencah v kotanjah. Potonke poganjajo mlade liste. Zdi se, da so ves gozd zasedle in prerasle same potonke. Zopet sva se srečala s pasjimi zobmi. Cvetni listi so tu živo rdeči in nazaj zavrnjeni kot pri zlatem klobuku. Ustavila sva se na obširni jasi s samim pasjim zobom. Eden naju je vzkliknil, da je pasji zob cvetlica krasotica, drugi pa je odgovoril, da še živ dan ni videl lepše rožice. Nato sva nabrala vsak po šop pasjega zoba in si ga zataknila za pokrvalo.

Potem sva še videla tu prvič v življenju kosmatince. Kar dolgo sva se z njimi zamudila.
Z uspehom sva bila danes zadovoljna, toda najlepše šele pride. Po kamnitih tleh sva in tam videvala žefran z belimi cvetnimi listi. Podoben plavkast žefran sva opazila pod grmovjem v Bazovici. Vsi cveti so bili oparjeni od slane, pa se za njih nista vsaj pridala menila, bila sva pač mnenja, da so zvrst ene in iste vrste žefrana. Ko pa sva po kolovozu, ki pelje iz kobilarne v Bazovico, prišla skozi zid in gozd, vidiva na levi kotanjo, ki je bila, kot bi bila z belim prtom pregredjena, vsa posuta z belim žefranom. Bil je v polnem razcvetu. Krasne rastline. Ker je rasel v kotanji, mu prvič ni moglo do živga slana in drugič je v kotanji prhnelo listje, ki mu je gnjoliko rastišče. Zato toliko raskoje.

Ko sva rastline ruvala iz zemlje, sva odkrila tudi take s pisanimi cveti. Tudi te sva izruvala. Toda, sveta nebesa, kakšno odkritje! Ze samo bežen pogled je jasno pričal, da sta dve docela različni cvetlici. Tu sem bi bila morala sklicati vse botanike sveta. Če je ljubi čitatelj najinega dnevnika občudoval dosedaj najin pogum in vneto, potem ljubeznivega bračca prosva, naj se tudi veseli z nama, kot sva se veselila midva in sta bili najini srca polni zadovoljstva in zadoščanja ob tem odkritju. Bilo je nama enako pri srcu kot gospodu Mayerju, ki je prvič našel na Kahlenbergu pri Dunaju čudoviti orhideji - kukavici, mačje uho in pa lepi čevlji. Tako nama je o tem srečnem dogodku pisal: «Kadar se mi primeri kaj tako izrednega, da imam opravka z novimi rastlinami, takrat nekajkrat posekomi kot kozel, snamem klobuk, naredim gospodski poklon pred neznanco, toda ko sem opravil vse, kar oliko terjaja, je rešepka konec in tujko enostavno potegnem iz zemlje — ven.»

Prepričana sva, da sva našla žefran nove vrste. Onkraj zidu sva v snežišču ohladila škati z rasiinami in hajd veselo domov.
20. aprila.
Naš žefran je progasti žefran. (Se danes ima to ime in ob imenu piše še vedno Hoppe in Hornschuh, ker sta ga onadva prvi odkrila, pokazala svetu, opisala in imenovala).

21. aprila.
Tako sva navdušena nad Lipico in gozdom, da sva danes takoj po zajtrku zopet odšla tja. Da bi se izognila kamnitemu morju in strogi inkviziciji mejašev na mitnici, sva šla kar po sredi Bazovice po nama že znani poti, naravnost v gozd. Danes sva se namenila, da bova gozd temeljito prečesala in tudi sva ga.

No, doživela pa sva tudi drobne dogodivščine. Eden od naju je ravno prišel na kolovoz, se naslonil na deblo in čakal na drugega, ki se je mudil v grmovju. Takrat je zagledal da mu prihajajo nasproti štiri ljudje, dve ženski in dva moška, najbrž uslužbenca v kobilarni. Tisti hip, ko je tovariš prižvižgal iz grmovja, so naju zagledali. Deklici sta takoj zbežali, fanta pa sta jo moško rezala proti nama. Menila sva, da je najbolj pametno, da odpreva najini škati, da vidita fanta, kaj v njih nosiva in kaj v gozdu delava. S Kranjci se mentiti nista mogla in jima tudi nista mogla nič dopovedati, kajti njih jezika ne znava. Seveda bi se pa jima utegnila zdeti sumljiva. Občlena sva bila v čudne tuje obleke, na glavi sva imela ruske kape, ki jih tod še ne poznajo, nosila velike pločevinaste škate, za pasom sva imela vsak veliki nož v roki pa debelo gorjačo. In to sredi kranjskega gozda. Nama pa je bilo zelo na tem, da bi se jima nikakor ne zdelo sumljiva.

No, pa sva doživela še eno danes. To pa pri konjušnici. Bil je izredno vroč dan. Bila sva kot Sahara in svojo željo bi si bila rada pogasila z vinom. Zgrešila pa sva pot, zašla v neke vrste vrta in sva nazadnje morala še neko ograjo preplezati. Ko sva se preko ograje preveznila na drugo stran, sva se znašla pred neko gospodo, okoli katere je bila zbrana vsakršna slušničad. Debelo so pogledali, začeli so seveda spraševati kako in kaj in kako in zakaj naju je preko plotu prineslo. Zopet so bile dokaz najine nedolžnosti in častivrednosti ljube cvetlice. Vina so rekli, da nimajo in da ga dobiva v Bazovici, kot sva že tudi sama vedela, za vodo sva pa v tisti zadregi pozabila vprašati.

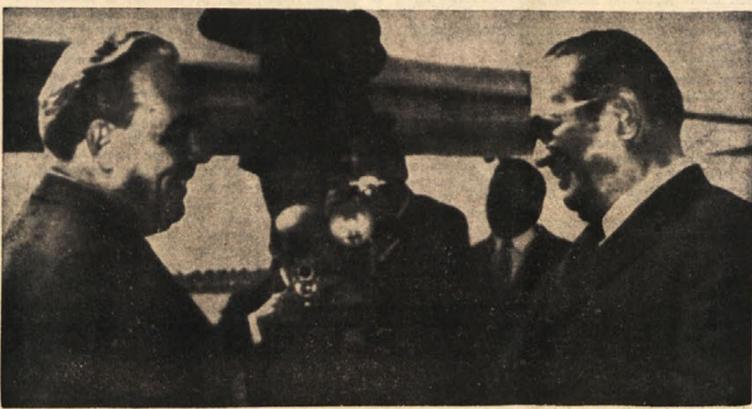
Vračala sva se po kolovozu in kaj kmalu sva bila spet pri odprtini v zidu in ob najinih žefranih. Zopet sva jim povesnila ljubezen in pozornost. Spomnila sva se, da sva peklensko žejna. V bližini se je lesketala miaka skopnelega snega. Polegla sva in tla in sva bila, bila sva, črpala vodo do stitega. Saj je bila umazana in nekam čudno grenkega okusa. Toda kaj bi tisto in kdo bi na take stvari gledal. Tolažila sva se, da je mogoče ta voda še skoraj boljša in bolj zdrava kot ona, ki jo imajo tu domačni po štirih, v katere voda kaplja in curlja ob deževju s streh in ima zato vedno nekak zadah po kleti. Na poti domov sva prišla na zeleno jaso pri Bazovici. Vse polno je bilo modrih hrušic, žefranov in čudovitih lepotic logaric.

Jasen večer, kako prijetna in vesela je bila pot domov.
22. aprila.
Se vedno se naju drži sreča kot doslej. Posebna sreča je najino stanovanje, kjer imava priložnost priti v stik z vse mogočimi ljudmi. Pa bodimo pošteni, nista pripotovala le sem, da bi se tu seznanjala z ljudmi, temveč da bi se seznanjala z naravo. Tako sva marsikatero znanstvo zanemarila. Gospod Hohl naju je popeljal v Benetke in sedaj sva spoznala gospoda Groenlinga, ki bo nama pomagal v Pulj.

(Nadaljevanje sledi)

INTERVJU JUGOSLOVANSKEGA PREDSEDNIKA SOVJETSKI TELEVIZIJI Za pomiritev v svetu in okrepitev miru v Evropi bi bilo treba vzpostaviti več zaupanja med narodi

Sedanji mednarodni položaj se je nekoliko izboljšal - Vietnam je dokazal, da se ljudstvo ne more s silo pokoriti - Kaj je vse potrebno za konferenco o evropski varnosti - Odnosi med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo

Tito in Brežnjevi na moskovskem letališču v Vnuokvem ob Titovem prihodu v sovjetsko prestolnico

Preden je jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito odpotoval na obisk v Sovjetsko zvezo, je v Beogradu sprejel dopisnika sovjetske televizije A. Plevakina in mu dal o svojem obisku intervju. Ker gre za intervju trenutno tudi o aktualnih problemih na svetu, ga objavljamo v celoti.

VPRAŠANJE: «Tovariš predsednik, kako ocenjujete sedanji mednarodni položaj, zlasti razvoj dogodkov v Vietnamu, ki povzročajo vznemirjenost in zaskrbljenost vseh miroljubnih sil ter položaj na Blaznjem vzhodu, ki še vedno zaskrbljuje narode sveta? Kakšna je po vašem mnenju vloga socialističnih dežel in vseh naprednih sil v boju za mir in opuščanje mednarodne napetosti?»

ODGOVOR: «Kaj zadeva sedanji mednarodni položaj bi lahko rekli, da se je nekoliko premaknil na bolje. Tudi pogovori, ki so sedaj potekali v Moskvi med predstavnikmi SZ in ZDA, so po mojem mnenju dali dobre rezultate. Sicer pa so sploh sestanki in pogovori na različnih ravneh dobra stvar. Le tako je mogoče doseči, da se bo položaj na svetu izboljšal. Še vedno pa smo daleč od tega, da bi bili lahko zadovoljni, saj imamo na nekaterih točkah zemljine krogle hude ekcese — vojne. Vzemimo n.p.r. stopnjevanje vojne v Vietnamu in v zadnjem času blokado vietnamskih pristanišč in vietnamske obale, intenzivno bombardiranje naseljenih krajev, vasi in mest, veliko uničevanje dobrin in človeških življenj. To močno zaskrbljuje vse svet, še zlasti napredne sile, ki v tem vidijo veliko nevarnost, da bi mogla ta tragedija dobiti še večji obseg. To so strahote, za katere najbolj vedo tisti, ki so preživeli drugo svetovno vojno. Padajo velikanske žrtve — človeške in materialne in to razumljivo povzroča pri vseh nas veliko zgražanje. Sprašujemo se, kako ljudje, ki bi morali biti odgovorni za mir na svetu—in odgovorni so, naj omenim n.p.r. nekatere ameriške vodilne osebnosti in krogi lahko mislijo, da bodo pokorili narod, ki je že toliko dokazal, da je pripravljen bojevati se za svojo svobodo in neodvisnost do poslednje kaplje krvi. Zdi mi se, da je lahko dejali, da to je nemogoče. Preteklost je dokazala, da ljudstva ni mogoče premagati s silo.

Potemtakem menim, da je vietnamsko ljudstvo nepremagljivo. To ljudstvo bo zmagovalo. Žalostno pa je, da mora to svojo bodočo svobodo plačevati s toliko prelite krvi, s tako velikimi človeškimi in materialnimi žrtvami. «Jasno je, da je dolžnost vseh socialističnih držav in ne samo socialističnih, pač pa vseh naprednih sil na svetu, da storijo vse in pomagajo vietnamskemu ljudstvu v boju proti invaziji in poskusu, da bi ga spravili na kolena. Vsi smo dolžni temu ljudstvu materialno in politično pomagati povsod, kjer je to možno, vlivati mu več moralne moči, da bi v tem boju vzdržal do konca. Vietnamsko ljudstvo ima del človeštva na svoji strani. To je nedvomno. Presega že vsako mejo, da se v zveščevanju v notranje zadeve hoče ljudstvo vsiliti takšen režim, kakršnega to ljudstvo noče. Prepričan sem, da bo vietnamsko ljudstvo zmagovalo.

«Na bližnjem vzhodu že pet let traja zasedba nemajhnega dela arabskega ozemlja. Izrael se od zdaj sploh ni zmenil za sklepe Združenih narodov in to že od prve vojne leta 1947 dalje. Ni smatral za potrebno, pokoriti se sklepom varnostnega sveta, zlasti resolucije, na podlagi katere bi se lahko lotili reševanja spora med Izraelom in arabskimi državami. «Ze dolgo iščejo poti za mirno rešitev tega problema. Arabske države, predvsem arabska republika Egipt, so dale dovolj dokazov o potrpežljivosti in pripravljenosti, da bi miroljubno rešili to

VPRAŠANJE: «Položaj v Evropi je vedno močno vplival in tudi zdaj vpliva na mednarodne odnose in politično ozračje na vsem svetu. Naši državni sta življenjsko zainteresirani za to, da bi v Evropi ustvarili trden mir in zanesljivo sistem evropske varnosti. Kakšno je, tovariš predsednik, vaše mnenje o današnjem položaju v Evropi po ratifikaciji moskovskega varšavskega sporazuma?»

VPRAŠANJE: «Razvoj plodnega sodelovanja med našima socialističnima državama ustreza bistvenim interesom bratskih narodov. Sovjetske zveze in Jugoslavije. To je potrebno in skupnem sovjetsko-jugoslovanskem sporočju, ki ste ga vi in generalni sekretar CK KPSZ Leonid Iljč Brežnjevi podpisala septembra lani v Beogradu. Zdi od potuje tovariš Tito, na obisk v Sovjetsko zvezo. Povejte nam, prosim, kako kot predsednik SFRJ in predsednik ZKJ ocenjujete naše odnose in perspektivo nadaljnje krepitve prijateljstva med našima narodi in sodelovanje med našima vladama in partijama?»

(Nadaljevanje sledi)

ma; kaj mislite o ukrepih, ki jih je treba storiti, da bi čimprej organizirali splošno evropsko konferenco o varnosti in sodelovanju?»

ODGOVOR: «Sklenitev sporazumov med Sovjetsko zvezo in Poljsko na eni ter ZR Nemčijo, to je Brandtovo vlado, na drugi strani, je po mojem zelo velika stvar. S tem je nastala precejšnja pomiritev v Evropi. V teh sporazumih vidim pomemben korak, dobro stvar, ki je lahko za nadaljnjo perspektivo v Evropi zelo koristna. Seveda pa je to samo del tega predvidevanja.

«Za zadnje pomiritev in za okrepitev miru v Evropi, za vzpostavitev zaupanja med evropskimi narodi je treba več. Sklicati bi bilo treba konferenco o evropski varnosti. Vsi narodi so za to. Pobudo so dale Sovjetska zveza in druge države. Tudi mi se zavzemamo za to. Skratka, v Evropi je pripravljenost za to. Toda predlože se le govori: treba je, treba je, treba je. Čas je že, da bi se lotili konkretnih priprav in da bi že vedeli, kdaj bo konferenca.

«Ne smemo se preveč vdajati filuzijam, da bo ta konferenca lahko rešila vse evropske probleme. Tega ne more. Ne smemo pa tudi biti preveliki pesimisti, kot da bi ne bilo mogoče storiiti velikega koraka naprej k evropski varnosti. To je mogoče. Če ne na eni konferenci, potem je mogoče sklicati vrsto konferenc, lahko bi se več pogovarjali, napredovali postopoma.

«Poglejte, zdaj sta n.p.r. SZ in ZDA napravili velik korak: dosegli sta celotno vrsto sporazumov. Seveda, s tem še daleč ni rečeno, da je svet lahko zadovoljen s tem, kar je bilo doseženo. Mislim, da za zdaj ni bilo mogoče storiiti več. A to, kar je bilo doseženo, dokazuje, da je mogoče najti določene rešitve, če se ljudje pogovorijo. Treba je predvsem ustvariti podlago za zaupanje, se pravi malo več zaupanja je treba imeti drug do drugega.

«Evropska varnost je velika stvar. Mirna Evropa, v kateri bi ustvarili vse pogoje za ohranitev miru, bi lahko bila zgled za druge dele zemeljske oble. Ne vemo namerč, kaj se lahko prinese jutrišnji dan in-kaj se lahko kje zgodi. Evropa je eden glavnih dejavnikov na svetu. V Evropi so se spočele vse velike vojne.

V Evropi naj bi se tudi končale. Zato je ta konferenca potrebna. In mi vsi se moramo zavzemati — vse socialistične in druge miroljube dežele, vse napredne sile — za to, da bo sklicana.»

VPRAŠANJE: «Kaj ste vi in generalni sekretar CK KPSZ Leonid Iljč Brežnjevi podpisala septembra lani v Beogradu. Zdi od potuje tovariš Tito, na obisk v Sovjetsko zvezo. Povejte nam, prosim, kako kot predsednik SFRJ in predsednik ZKJ ocenjujete naše odnose in perspektivo nadaljnje krepitve prijateljstva med našima narodi in sodelovanje med našima vladama in partijama?»

(Nadaljevanje sledi)

MAKS ŽADNIK: OB 30. OBLETNICI FAŠISTIČNEGA POKOLA IN POŽIGA Požig prvih sedmih vasi na Primorskem

Brkinska partizanska četa izzene oglarje in ital. koloniste, ki so jih naselili na kmetijah, ki so bile prodane zaradi dolga

4.
RAZPOLOŽENJE MED ANTIFAŠISTI
Il. Bistrica je bila znana ne le kot oskrbovalno središče italijanske vojske ob meji z Jugoslavijo, temveč tudi kot trdnjava protifašističnega odpora, kjer so se zbirali komunisti in antifasisti raznih nazorov. Fasistična obveščevalna služba OVRA in policijska kvestura sta njihovo delovanje s pomočjo karabinerjev in neposredno budno spremljali ter mnoge javno nadzorovali. Ob pripravi na vstop Italije v vojno na strani Hitlerjeve Nemčije 1940. leta je policija in terminala 6 zaveznih Bistričanov: uradnika Milana Ambrožiča, inženirja Vlada Butinarja, lesnega manipulanta Franca Derencina, odvetnika dr. Karla Ferluga, uradnika Slavka Kregarja in gradbenega tehnika Slavka Vičiča. Poslali so jih v razna taborišča — pretežno v Južno Italijo. Že prej pa so aretirali Viktorja Bobeka, Jožeta Grahorja - Klobučarja iz Bitnje in mnoge druge. Ti so bili dec. 1941 sojeni na prvem tržaskem procesu ali pa konfinirani v razne zakotne kraje Italije. Nekateri pa so uspeli svojo antifasistično aktivnost tako spretno prikriti, da jih policija ni zasledila. Nazivlje policijski nadzorstvom, zapiranju in preganjanju zaveznih Slovencev je protifašistični odpor zlasti po ustanovitvi Osvobodilne fronte slovnaroda 27. 4. 1941 hitro rasel in se krepil. Partizanski napadi na fašiste, ki so se naglo vrstili pomladi 1942. leta, pa so borbeno razpoloženje ljudstva večali. V tedanjih razmerah je večina ljudi naglo spoznavala, da bo mogoče streti fašistično tiranijo le z lastnim in neposrednim oboježenim bojem. Zato so zasloveli pogumni partizanski borci, tisti, ki so ne le prvi došli, da je v danih razmerah oboježen boju objektivno nujen in edini izhod, pač pa so našli v sebi tudi dovolj osebne odločnosti in smelosti, da so se ga aktivno in organizirano lotili. Najbolj sta med Primorci zaslovela komandir brkinske čete Karlo Maslo in vodnik Janko Premrl. Postala sta moralna opora in personificirana bojna vzpodbuda ne le doma živih primorskih Slovencev, temveč tudi desetstisočev tistih slovenskih fantov in moč, ki so bili raztreseni po vsej Italiji. Vsa slovenski fant

Skupina fašistov iz II. bataljona škvadrstov, ki so požigali in pobijali na področju Kiločev 4. junija 1942. Fotografski posnetek, ki ga je tistega dne posnel capomanipološ Guido Angelo Facchini, nam je vlnjudo odstopil vodja arhiva tržaškega Mednarodnega središča pravi vojnani za mednarodno bratstvo Diego de Enriquez

v »specialnih bataljonih« ali zrel moški je v italijanskih zaporih in koncentracijskih taboriščih s ponosom in zadoščanjem izgovarjal ime: Karlo Maslo in Janko Premrl, se želje z njima izenačiti in se pod njunim vodstvom boriti.

Morda najbolj osvetluje tedanje razpoloženje antifasistov v Bistrici in Brkinski doživeti in reagiranje Franca Derencina. 1940. leta interniranega antifasista, ki so ga zaradi zasebne razprave na bistrskem sodišču pripeljali maja 1942 karabinerji iz taborišča Monte forte v avlinski provinci v lirsko Bistrico. Vendar ni mogel na razpravo, ker so ga bistrski policisti takoj zgrabili, ga kljub dopustu odpeljali na Reko in ga zaprli v ječo v Via Roma. Njegova žena Ivanka ga je šla naslednji dan obiskat v reške zapore. Dovolilo so ji, da je govorila z njim skozi rešetke. Ko ga je vprašala, ali kaj potrebuje, ji je, naveličan fašistične tiranije, zaporov in preganjanj, pogumno in s kričevim glasom v navzočnosti paznikov odgovoril: «Prinesi mi mitraljez, da pobijem vse te moje »angele varuhes 20»

Takoj so posredovali pazniki z opozorilom: «Qui si parla solo italiano! Prekiniti so obisk in Derencino odvlekli na zaslišanje nadzorniku, ki je kategorično zahteval, naj pove, kaj je ženi odgovoril v slovenscini. Ni se ustrašil. Ponovil mu je, kar je bil rekel ženi v italijanscini. Nadzornik pa ga je še vprašal za razlog. Derencina pa mu je, naveličan življenja po ječah, odgovoril: «Ce ste preudarni, boste razumeli, da mi nič drugega več ne preostane kot se boriti: logorska komanda mi je dovolila dopust zaradi dodatnih opravkov, zgrabili ste me kot zločinca, ne da bi opravi tisto, zaradi česar sem dobil dopust. Povejte mi, zakaj moram nedolžen trpeti in gniti v tej nesnagi, da me žro usiti in stenice, vi pa me gonite kot psa, privrzanega na verigo? 30»

Nadzornik ga ni več maral poslušati. Takoj so mu dodelili »dva angleka varuha« (karabinerja - spremljevalca) in ga zvezanega priklenjenega na živinski vagon odpeljali v vlakom v koncentracijsko taborišče Sant'Angelo del Lombardi. Potem je bil še večkrat premečen iz taborišča v taborišče. Domov se je vrnil šele septembra 1943 in se že med potjo pri Materiji priključil partizanom.

PARTIZANSKI NAPAD NA VOJAŠKO STRAZARNICO

Brkinska četa je s svojimi 24 borci taborila po akciji na Mali Bukovici v Snežnikskih gozdovih, aktivisti in obveščevalci iz vasi ob progi Il. Bistrice - Pivka in drugod so dobro skrbeli za prehrano borcev, hkrati pa sproti obveščali četno poveljstvo o dogodkih v dolini. Posebno aktivni so bili nekateri sodelavci v Kiločevah in na Topolcu — Anton Frank, Jože Čeligoj idr. Tedaj je četa usmerila svojo dejavnost proti izsekovanju slovenskih gozdov v Podgorji na Snežniškem pogorju in tudi v Brkinski.

(Nadaljevanje sledi)

NEKAJ ŠTEVILK O ŠPANSKEM TURIZMU Lani so dosegli evropski rekord Nad 26 milijonov tujih gostov in nad 2 milijardi dolarjev

Med deželami, ki se intenzivno ukvarjajo s turizmom, je bila nekaj let Španija skrajno »zauimiva«. Ker je turizem, posebno še tuji turizem »najcenejši« vir dohodkov oziroma tujih plačilnih sredstev, se dežele, ki imajo pogoje za to, začnajo vedno bolj načrtno ukvarjati s to dejavnostjo. In Španija je pravzaprav uvidela, da bi mogle njene prirodne lepote, katerim bi dodala še zgodovinske in druge značilnosti in zanimivosti, mogle privabiti veliko tujih gostov. In računski španjski gostincev niso bili zgrešeni, kajti če je Italija bila do lani absolutni prvak v turizmu v Evropi in če je Avstrija pri svojih manjših zemljepisnih možnostih relativni prvak v Evropi, je lani lanskem letu Španija odzvela Italiji prvenstvo, ker je imela največ gostov in po nekaterih računih tudi največji izkupiček.

Lansko leto je obiskalo Španijo 26.759.156 tujih turistov, ki so pustili v Španiji 2 milijardi 54 milijonov dolarjev, kar je v naši valuti okoli 1.200 milijard lir. Ker je leto prej obiskalo Španijo »le« nekaj nad 24 milijonov tujih turistov, pomeni, da so v letu 1971 zabeležili v Španiji povečanje tujega turizma za 11 odstotkov.

Pri tem velja dodati še naslednje: Med 26.700.000 tujih turistov, ki so lani preživeli poletne dni v Španiji, je treba pristoiti tudi skoraj poldrug milijon Špancev, ki živijo oziroma delajo v tujini in prihajajo v domovino na letni odih. Kakor je znano, dela v tujini več milijonov Špancev, ki so si našli delo in kruh prvenstveno v Franciji in v Zahodni Nemčiji. Če velja za Italijo in Jugoslavijo že večletna ugotovitev, da imata največ tujih gostov iz Zahodne Nemčije, je pretežna večina na tujih gostov, ki obiskujejo Španijo, iz Francije. Lansko leto je bilo v Španiji nad 8 milijonov in pol Francozov. Sicer jih je bilo leta 1970 kar 8.800.000, vendar prihajajo za Francozi na vrsto prej Portugalski, kot Nemci: Portugalcev je bilo lani v Španiji 3 milijone 400.000 in za približno eno četvrtino več kot leto prej, torej kot leta 1970. Toda tudi Nemci postajajo vedno bolj pomembni za Španijo. Lani je bilo v Španiji kar 2.823.000 turistov iz Zahodne Nemčije, vtem kol jih je bilo 1970 »le« nekaj nad 2 milijona, to se pravi, da se je število zahodnonemških turistov lani povečalo za polnih 36 odst.

(Nadaljevanje sledi)

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Zvedeli boste nekaj, kar držite zase. Tudi svoje ljubezni ne obsejate na veliki zvon.
BIK (od 21.4. do 20.5.) Nekoga boste razveselili, ker mu boste pomagali. Na vidiku je potovanje.
DVOUČKA (od 21.5. do 22.6.) V začetku bo šlo vse delo slabo od roke, nato se bo vpejaljo. Poslušajte svoje srce.
RAK (od 23.6. do 22.7.) Odločno prekinite poslovno povezavo, ki nič

ne obeta. V družini prijeten mir. LEV (od 23.7. do 22.8.) Razmere zahtevajo skrajno previdnost. Približno isto velja tudi za ljubezen. DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Napravili boste krepak korak naprej. Ne nasedajte lepim usedom. TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) S potrpežljivostjo boste uredili vse. Neko prijateljstvo se bo izkazalo. SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Vša intucija vam bo tokrat pomagala. Pridobili si boste dragocene prijateljstvo.
STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Dobro premislite, preden posel sprejmete. Zaletavost v ljubezni ni dobra.
KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne zgubljajte se v brezplodnem razpravljanju. Neka oseba zelo misli na vas.
VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Kar naprej po se uhojnji poti. Ne odne kajke pomoči potrebnim.
RIBI (od 20.2. do 20.3.) Nekdo vas bo skušal zavesti na slabo pot. Ne nasedajte. Ljubosumnosti boste.

KOLESARSTVO «GIRO D'ITALIA»

Včeraj tretja etapna zmagava Merckxa Danes najtežji del dirke do Stelvia

Merckxov naskok na skupni lestvici raste - Je na «Giru» že vse odločeno?

LIVIGNO (Sondrio), 7. — Eddy Merckx je že tretjič osvojil etapno zmagavo na kolesarski dirki po Italiji. Belgijec se je predstavil v Livignu, cilju šestnajste etape, z 18 kilometri pred Galdosom, minuto pred Berganom in Panizo, medtem ko je Fuente prispel na cilj po 1'3". S to zmagavo je Merckx še bolj utrdil svojo prednost na lestvici.

Protagonist današnje etape je bil Eddy Merckx, ki je na svojem terenu, to je v gorah, napadel Merckxa, ki je že prej ljubljil. Toda imela je malo, saj je preluknjal zračnico le nekaj kilometrov pred ciljem, ko je bil na begu. Čeprav z zmagavo ne bi bil izboljšal svojega položaja na lestvici, bi imel vsaj zadovoljstvo, da je premagal trenutno najboljšega kolesarja na svetu. Veliko razočaranje na sta pripravila šved Pettersson in italijan Gimondi, ki sta prispela na cilj kar z dvema minutama in pol zaostanka. Sedaj sta popolnoma izolirana iz borbe za prvo mesto, saj ima prvi skoraj šest minut zamuda, drugi pa kar deset. Fuente pa se je preril na drugo mesto, čeprav ima le nekaj sekundne prednosti pred Petterssonom. Giro je tako praktično končan, saj je skoro nemogoče, da bi ta ali drugi Merckxov nasledovalec opravil poizkus s katerim bi odzvel Belgijcu na majico.

Današnja etapa je bila najdaljša na letinskem «Giru», saj je merila kar 100 km. Odločila pa se je šele v zadnjih štiridesetih kilometrih, ko je napadel Fuente. Prišel je v vodstvo po skupnem zasledovanju Dancellija, ki je poskušal sam pobegniti. Španec je zmagal na prvem prelazu Foscano (10 m) s 30" prednosti pred Galdosom in Merckxom. Tudi pri prelazu čez drugo sedlo se položaj ni spremenil. Na 2210 m visokem prelazu, ki ga je še vedno vodil Fuente, to je Galdos in Merckx sta imela več kot 11 sekund zaostanka. V spustu, ki so manjkali le trije kilometri do cilja, je Fuente preluknjal zračnico. Merckx ga je ujel, napol vse svoje sile in zmagal z 18 sekundami prednosti pred Galdosom. Španski prvak Fuente pa se je moral zadovoljiti šele s tretjim mestom.

Eddy Merckx (Bel.) 7:43:59", s povprečno hitrostjo 33,103 km na uro. Galdos Francisco (Sp.) 18" zaost. Bergamo Emanuele (It.) 1' Franziwa Wladimiro (It.) Fuente José Manuel (Sp.) 1'22" Lasa (Sp.) 1'22" Lopez Carril (Sp.) 2'40" Ritter (Dan.) 2'44" Pessarodona (Sp.) 2'59" De Vlaeminck (Bel.) 2'29" Van Denbossche (Bel.) Colombo (It.) Gimondi (It.) Pettersson G. (Dan.) itd. Skupna lestvica po 16. etapi: Merckx 83:41:03" Fuente 5:49" zaostanka Pettersson G. 5:52"

Od petka do nedelje je bil v Zgoniku turnir v bližnjem, ki ga je priredil SK Kras ob priliki domače vinske razstave. Turnirja se je udeležilo kar devetnajst dvojic. V petek so odigrali le izločilna srečanja, finalni del pa so morali preložiti na nedeljo zaradi dežja.

Končna lestvica: 1. Lazar Nino in Simoneta Boris 2. Colja Franc in Doljak Marčel 3. Milič Josip in Kocman Vojko 4. Černjava Ivan in Rustja Darko V. K.

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Rezultati tekem 2. kola za italijanski pokal: 1. skupina Milan — Inter 1:0 Juventus — Torino 2:1 Lestvica Milan 3, Juventus in Inter 2, Torino 1. 2. skupina Fiorentina — Bologna 0:0 Napoli — Lazio 5:1

Nogometna enajsterica Devina

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO - TRST priredi dne 11. junija 1972 ob 10. uri v Bazovici

ČETRTO MLADINSKO ŠPORTNO SREČANJE za otroke osnovnih šol iz Doline, Boljuna, Mačkovej, Prebena, Domja, Boršta, Ricmanj, Katinarne in Bazovice

Popolne ob 14.30 bo tekmovalne med finalisti vseh 4 mladinskih srečanj, to je ekip Proseka, Sv. Frančiška in Sokola (Patričja škola, Dario Zidarič in Peter Gulič).

OBVESTILO Alpinistični odsek SPDT obvešča, da bo v nedeljo, 11. t.m. plezalni tečaj. Zbirališče ob 9. uri na Napoleonovi cesti pri prvih steh na proseški strani (v ne v Boljuncu).

PRIJATELJSKA ODBOJKARSKA TEKMA Ekipe Mebla gostovala pri domovcih v Gorici

Dom — Meblo (Nova Gorica) 3:1 (15:12, 15:7, 12:15, 15:10) DOM: Žezlin, Carini, Terpin, Komel, Pavšič, Devetak, Mužič, Morel, Klanjšček, Čotič, Strgar.

MEBLO: Jože Rešič, Pavle Križman, Maks Černuš, Marjan Boškin, Ivan Golja, Cvetko Hvala, Milan Božič, Helmut Grutschreiber.

V torku zvečer je goriska ekipa Mebla iz Nove Gorice. Tekma je bila še kar zanimiva in odigrana v pravem prijateljskem vzdušju. Srečanje je bilo za domovce priprava za turnir «Martinuzzi», ki bo v Turjaku v petek in soboto, 9. in 10. junija.

Začetek srečanja je bil izenačen do 6. točke, nato so domačini napredovali in zbrali 14 točk. Komaj v tem trenutku so se gostje zbudili. Dosegli so 12 točko, ko so domovci, po mnogih neuspešnih poskusih, zaključili set v svojo korist.

V drugem nizu je prišla domovska premoč najbolj do izraza. Goričani so brez velikih težav osvojili set.

V tretjem delu tekme se je šesta ekipa Mebla najbolj potrudila. Njen trud ni bil zaman: osvojila je namreč zaslužen set s 15:12.

V četrtem nizu so domovci ponovno prevzeli vajo igre v svoje roke. Gostje so se jim upirali le do 10. točke, nato pa so domačini uspešno zaključili set in osvojili srečanje.

Memorial Krasna: vratar Vesne je ubranil nevaren strel napadalcev Brega

Pradoživljajki so tako zametki, v katerih se že na vsem začetku v podzavestnem obdobju zarode tako ideja, snov in oblika bodočega umetniškega dela. Primarna zrna plast se razširi, poglubi bodi tako, da avtor nadgrajuje svoj načrt ali v poznejšem neposrednem ustvarjanju integrira v zamisel vse prapravne, kd jih je že napisal. Ko delo začne nastajati, je reka čustev, doživljaj in problemov stopila kot pomikalnica na dan in je pred nami. Toda prav tako kot geograf in geolog zelo malo vešta o Ljubljani, če jo začeta raziskovati tam, kjer se dokončno pojavi kot reka pred njima — tako tudi kritik, literarni zgodovinar ali teoretik do kaj malo vešta o umetnin, če ne poznata podzemlja, v katerem je delo nastajalo, preden se je kot roman, slika, sonata ali simfonija pojavila pred nami kot predmet.

LITERARNA ZGODOVINSKA in teoretična izkušnja nas nadalje uči, da je razmik med pradoživljajem, doživljajem in realizacijo v območju lirskega dokaj kratak, notranja zveza med avtorjevo osebo bolečino ali nadošjo in izpovedjo v pesmi pa vsakomur, ki ima normalno človeško občutljivost za človeško in s tem za življenje v drugega človeka, njegove radosti in bridkosti, stiske in bolečine, kaj hitro razkrija. Klasičen primer iz evropske književnosti je nastanek Goethejeve pesmi 'Über allen Gipfeln ist Ruh'. Pesem navajamo v prevodu Olge Strletove.

Po vseh vrhovih je mir, po vseh gozdovih že nikjer skoraj diha več ni; ptičji v gozdu molče, Potrpi, srce, kmalu počiješ še ti.

Pesem je nastala povsem priložnostno. Pesnik obišče gozdarja in lovski koč. Gozdar, zroč skozi okno, ga opozori na tišino in mir, ki vladata ta dan tod in ondod. Pesnik se zamakne na zatre skozi okno v mirujoče vrhove smrek in zapíše na

V 2. REPUBLIŠKI KOŠARKARSKI LIGI-ZAHOD

Prvi poraz Grosista v tekmi s Salonitom

Po tem srečanju sta obe ekipi na vrhu lestvice

V nadaljevanju slovenske republiške košarkarske lige — zahod, so bili v 5. kolu doseženi pričakovani rezultati. Edino presenečenje bi lahko bil poraz Grosista proti Salonitu v Anovnem, a je klub borcu (zaradi boljše razlike v koših) še vedno na prvem mestu lestvice. Tudi to kolo ni bilo popolno, ker je bila tekma med Kladivarjem in AET preložena.

REZULTATI 5. KOLA: Sava — Logatec 70:63 Sežana — Cerknica 95:72 TIK — Koper 75:46 Salonit — Grosist 66:62 Kladivar — AET preloženo

LESTVICA: Grosist 5 4 1 350 301 8 Salonit 5 4 1 324 303 8 AET 4 3 1 274 259 6 Sežana 5 3 2 366 338 6 TIK 5 3 2 342 297 6 Sava 5 3 2 325 338 6 Koper 5 1 4 358 406 2 Cerknica 5 1 4 318 351 2 Logatec 4 0 4 288 310 0 Rajmund Kolenc

V 2. zvezni odbojkarški ligi Salonit klonil Modriči v Kanalu

Salonit — Modriča 2:3 (15:17, 14:15, 15:11, 15:9, 13 proti 15) Postava SALONITA: Berdon, Kolenc, Murovec, Znidarčič, Perše, Jerončič, Paravan, Tušar, Bukovec.

V 16. kolu tekmovalja v 2. zvezni odbojkarški ligi — zahod, je Salonit iz Kanala gostil vodčo ekipo Modriče iz Bosne. Zanimanje za to srečanje je bilo izredno, tako da v telovadnici ni bilo prostora za vse, ki bi se ga radi ogledali.

Gostje so takoj povedli z 2:0. Vsi so pričakovali čist poraz s 3:0, ko so se stvari na igrišču spremenile in domačini so prevzeli pobudo ter rezultat izenačili 2:2. Tako so gostom izsilili peti niz, ki pa je bil za domačine usoden. Zadolvoljni z izredno igro so v finalu popustili potem, ko so vodili z 11:3. Kljub temu, da so srečanje izgubili pa so domačini in renotirani gostje prikazali tako vrhunsko odbojko kakršne še ni bilo v Kanalu, tako da so bili številni gledalci res navdušeni.

Poleg vsega tega pa ne moremo mimo ugotovitve, da so odbojkarji Salonita, kljub temu, da so kod eldpa brez dvoma najboljši na Primorskem, trenutno še nepravilni na vrhunski dosežke predvsem zato, ker psihično ne zdržijo v tekmi proti morda res boljšim nasprotnikom. Že velikokrat so klonili prav v finišu. Če bi fantje odpravili to hibo, potem bi lahko

Memorial Krasna: vratar Vesne je ubranil nevaren strel napadalcev Brega

Pradoživljajki so tako zametki, v katerih se že na vsem začetku v podzavestnem obdobju zarode tako ideja, snov in oblika bodočega umetniškega dela. Primarna zrna plast se razširi, poglubi bodi tako, da avtor nadgrajuje svoj načrt ali v poznejšem neposrednem ustvarjanju integrira v zamisel vse prapravne, kd jih je že napisal. Ko delo začne nastajati, je reka čustev, doživljaj in problemov stopila kot pomikalnica na dan in je pred nami. Toda prav tako kot geograf in geolog zelo malo vešta o Ljubljani, če jo začeta raziskovati tam, kjer se dokončno pojavi kot reka pred njima — tako tudi kritik, literarni zgodovinar ali teoretik do kaj malo vešta o umetnin, če ne poznata podzemlja, v katerem je delo nastajalo, preden se je kot roman, slika, sonata ali simfonija pojavila pred nami kot predmet.

LITERARNA ZGODOVINSKA in teoretična izkušnja nas nadalje uči, da je razmik med pradoživljajem, doživljajem in realizacijo v območju lirskega dokaj kratak, notranja zveza med avtorjevo osebo bolečino ali nadošjo in izpovedjo v pesmi pa vsakomur, ki ima normalno človeško občutljivost za človeško in s tem za življenje v drugega človeka, njegove radosti in bridkosti, stiske in bolečine, kaj hitro razkrija. Klasičen primer iz evropske književnosti je nastanek Goethejeve pesmi 'Über allen Gipfeln ist Ruh'. Pesem navajamo v prevodu Olge Strletove.

Po vseh vrhovih je mir, po vseh gozdovih že nikjer skoraj diha več ni; ptičji v gozdu molče, Potrpi, srce, kmalu počiješ še ti.

Pesem je nastala povsem priložnostno. Pesnik obišče gozdarja in lovski koč. Gozdar, zroč skozi okno, ga opozori na tišino in mir, ki vladata ta dan tod in ondod. Pesnik se zamakne na zatre skozi okno v mirujoče vrhove smrek in zapíše na

Memorial Krasna: vratar Vesne je ubranil nevaren strel napadalcev Brega

Pradoživljajki so tako zametki, v katerih se že na vsem začetku v podzavestnem obdobju zarode tako ideja, snov in oblika bodočega umetniškega dela. Primarna zrna plast se razširi, poglubi bodi tako, da avtor nadgrajuje svoj načrt ali v poznejšem neposrednem ustvarjanju integrira v zamisel vse prapravne, kd jih je že napisal. Ko delo začne nastajati, je reka čustev, doživljaj in problemov stopila kot pomikalnica na dan in je pred nami. Toda prav tako kot geograf in geolog zelo malo vešta o Ljubljani, če jo začeta raziskovati tam, kjer se dokončno pojavi kot reka pred njima — tako tudi kritik, literarni zgodovinar ali teoretik do kaj malo vešta o umetnin, če ne poznata podzemlja, v katerem je delo nastajalo, preden se je kot roman, slika, sonata ali simfonija pojavila pred nami kot predmet.

LITERARNA ZGODOVINSKA in teoretična izkušnja nas nadalje uči, da je razmik med pradoživljajem, doživljajem in realizacijo v območju lirskega dokaj kratak, notranja zveza med avtorjevo osebo bolečino ali nadošjo in izpovedjo v pesmi pa vsakomur, ki ima normalno človeško občutljivost za človeško in s tem za življenje v drugega človeka, njegove radosti in bridkosti, stiske in bolečine, kaj hitro razkrija. Klasičen primer iz evropske književnosti je nastanek Goethejeve pesmi 'Über allen Gipfeln ist Ruh'. Pesem navajamo v prevodu Olge Strletove.

Po vseh vrhovih je mir, po vseh gozdovih že nikjer skoraj diha več ni; ptičji v gozdu molče, Potrpi, srce, kmalu počiješ še ti.

Pesem je nastala povsem priložnostno. Pesnik obišče gozdarja in lovski koč. Gozdar, zroč skozi okno, ga opozori na tišino in mir, ki vladata ta dan tod in ondod. Pesnik se zamakne na zatre skozi okno v mirujoče vrhove smrek in zapíše na

Memorial Krasna: vratar Vesne je ubranil nevaren strel napadalcev Brega

Pradoživljajki so tako zametki, v katerih se že na vsem začetku v podzavestnem obdobju zarode tako ideja, snov in oblika bodočega umetniškega dela. Primarna zrna plast se razširi, poglubi bodi tako, da avtor nadgrajuje svoj načrt ali v poznejšem neposrednem ustvarjanju integrira v zamisel vse prapravne, kd jih je že napisal. Ko delo začne nastajati, je reka čustev, doživljaj in problemov stopila kot pomikalnica na dan in je pred nami. Toda prav tako kot geograf in geolog zelo malo vešta o Ljubljani, če jo začeta raziskovati tam, kjer se dokončno pojavi kot reka pred njima — tako tudi kritik, literarni zgodovinar ali teoretik do kaj malo vešta o umetnin, če ne poznata podzemlja, v katerem je delo nastajalo, preden se je kot roman, slika, sonata ali simfonija pojavila pred nami kot predmet.

LITERARNA ZGODOVINSKA in teoretična izkušnja nas nadalje uči, da je razmik med pradoživljajem, doživljajem in realizacijo v območju lirskega dokaj kratak, notranja zveza med avtorjevo osebo bolečino ali nadošjo in izpovedjo v pesmi pa vsakomur, ki ima normalno človeško občutljivost za človeško in s tem za življenje v drugega človeka, njegove radosti in bridkosti, stiske in bolečine, kaj hitro razkrija. Klasičen primer iz evropske književnosti je nastanek Goethejeve pesmi 'Über allen Gipfeln ist Ruh'. Pesem navajamo v prevodu Olge Strletove.

Po vseh vrhovih je mir, po vseh gozdovih že nikjer skoraj diha več ni; ptičji v gozdu molče, Potrpi, srce, kmalu počiješ še ti.

Pesem je nastala povsem priložnostno. Pesnik obišče gozdarja in lovski koč. Gozdar, zroč skozi okno, ga opozori na tišino in mir, ki vladata ta dan tod in ondod. Pesnik se zamakne na zatre skozi okno v mirujoče vrhove smrek in zapíše na

Memorial Krasna: vratar Vesne je ubranil nevaren strel napadalcev Brega

Pradoživljajki so tako zametki, v katerih se že na vsem začetku v podzavestnem obdobju zarode tako ideja, snov in oblika bodočega umetniškega dela. Primarna zrna plast se razširi, poglubi bodi tako, da avtor nadgrajuje svoj načrt ali v poznejšem neposrednem ustvarjanju integrira v zamisel vse prapravne, kd jih je že napisal. Ko delo začne nastajati, je reka čustev, doživljaj in problemov stopila kot pomikalnica na dan in je pred nami. Toda prav tako kot geograf in geolog zelo malo vešta o Ljubljani, če jo začeta raziskovati tam, kjer se dokončno pojavi kot reka pred njima — tako tudi kritik, literarni zgodovinar ali teoretik do kaj malo vešta o umetnin, če ne poznata podzemlja, v katerem je delo nastajalo, preden se je kot roman, slika, sonata ali simfonija pojavila pred nami kot predmet.

LITERARNA ZGODOVINSKA in teoretična izkušnja nas nadalje uči, da je razmik med pradoživljajem, doživljajem in realizacijo v območju lirskega dokaj kratak, notranja zveza med avtorjevo osebo bolečino ali nadošjo in izpovedjo v pesmi pa vsakomur, ki ima normalno človeško občutljivost za človeško in s tem za življenje v drugega človeka, njegove radosti in bridkosti, stiske in bolečine, kaj hitro razkrija. Klasičen primer iz evropske književnosti je nastanek Goethejeve pesmi 'Über allen Gipfeln ist Ruh'. Pesem navajamo v prevodu Olge Strletove.

Po vseh vrhovih je mir, po vseh gozdovih že nikjer skoraj diha več ni; ptičji v gozdu molče, Potrpi, srce, kmalu počiješ še ti.

UKANA TRETJA KNJIGA Kvalitetno delo bo sicer kaj lahko ovrгло zmotne ocene s svojimi lastnimi življenjem in umetniško trdoživostjo, medtem ko zmotnih ocen, kadar je delo slabo, zlagano in umetniško neresnično, kritika pa hvalisavo nekritična, ne more popraviti ničesar več. Zato je ni čuda, če se tudi mi nahajamo v tisti notranji stanici, ki je značilen spremljevalec vsakršnega odločanja in vsakega napora v stremeljenju k resnici. Poznavalci psihologije umetniškega ustvarjanja, med njimi tudi Rubot in Fischer (namenoma smo glede na naravo Svetovnega besedila izbrali prav ta), so doglali, da gre v nastajajoči umetnine za tri različne faze in procese. V prvi, podzavestni fazi se v avtorjevi podzavesti nezavedno kopičijo pradoživljaji — v našem primeru bi bila to vojna, izjemne dogodivščine in pripetljaji na robu bivanja. V drugi, zavestni fazi avtor delo pripravlja in načrtuje ali pa ga snuje, ne da bi ga povsem organizirano načrtoval. V tretji fazi mora po logiki nastajanje stiske zamisliti o delu ostvariti, pri čemer pa se lahko drži načrta kot pijanec piote ali pa ustvari povsem nekaj drugega, kot je zavestno hotel. Hotenje, da bi se razbremenil, dekompenziral, navadno sproži sunek, ki ni v neposredni zvezi s pradoživljaji ne z umetnino, ki bo nastala. To je dogodček, doživljaj, pretes ali šok, ki sproži podzavestne mehanizme, osebnosti v gibanje, v katerem začne «nebiti prehajati v bita» — v umetnino.

KAŽE, DA JE BILO ŽE 50.000 LJUDI UBITIH

Bratomorna vojna v Burundiju posledica kolonialistične uprave

Belgijski gospodarji so več desetletij razpihovali spore med nasprotujočima si plemenoma Tutsis in Hutu

BUJUMBURA (Burundi), 7. — V zadnjih dneh so se začele v Evropi širiti vesti o strahovitih pokolih v majhni afriški državi Burundi. Zahodni tisk je pisal o množičnih umorih in je primerjal to državo z Biafro. Podatki so precej netočni in tudi jih je zelo težko preveriti, vse kaže pa, da je spopad med nasprotujočima si plemenoma Tutsis in Hutu zahteval že preko 50 tisoč žrtev. Oblasti v Bujumburi so ob sodile por plemena Hutu, katerega naj bi podpirala neka tuja država, ki bi hotela ponovno povdreci Burundi kolonialističnemu jarmu. Država si je priborila svobodo leta 1961 leta 1966 pa so proglasili republiko.

Kolonialisti so skušali takoj izrabiti spopad med plemenoma in so ga primerjali vojni v Biafri. S tem so skušali dokazati svetovnemu javnemu mnenju, da je v mladih afriških državah zavladal kaos, kajpak so jim belci priznali suverenost. Res pa je burundijska vojna v Biafri, še prej civilna vojna v Kongu in sedaj spopadi v Burundiju so tragična posledica več desetletij kolonializma v črni Afriki. Belopolti gospodarji so podpirali razdore, obujali pozabljena nasprotovanja med afriškimi plemeni, da bi čim lažje vladali po starem rimljanskem načelu «divide et impera». Sedaj pa je belgijska vlada, ki je od leta 1916 do leta 1961 izgovarjala to afriško državo, predlagala Združenim državam, naj posredujejo, da preprečijo bratomorno vojno.

Burundi je majhna afriška država, ki meji na Tanzanijo, Kongo in Ruando. Prebivalcev je približno 3,5 milijona. Od teh je 80 odst. pripadnikov plemena Hutu, 13 odst. prebivalcev pa pripada plemenu Tutsis. Burundi je bil najprej del nemškega kolonialističnega imperija leta 1916 pa je prišel pod belgijsko nadvlado. Vse zgodovino te države karakterizirajo krvavi spopadi med nasprotujočima si plemenoma. Leta 1961, malo pred osvoboditvijo, je nek Grk ubil princa Rvagasoreja, ki je bil naklonjen naprednim političnim skupinam. Morila so ušli in nato ga obsedli vendar ni nikoli povedal, zakaj in po čigavem naročilu je ubil kraljevega sina. Če pa pomislimo, da so belgijski kolonialisti sovražili princa, utemeljen. Pripadniki nacionalistične stranke so celo prepričani, da so Belgijci ukazali, naj umorijo princa, da bi sprožili bratomorno vojno med plemenoma Tutsis in Hutu. Naklep je bil kar očiten, saj bi na ta način bil Burundi še vedno odvisen od kolonialistične sile, klub formalni suverenosti.

Kmalu po osvoboditvi so proglasili za kralja starega Mvumbutsu očeta umorjenega princa. Po nekaj mesecih so pripadniki plemena Hutu, ki je bilo podrejeno, skušali strmoglaviti vladarja. Vojaka pa je rešila kralja. Oboroženim srotam je poveljeval častnik Mikombero, ki je imel tudi podporo univerzitetnih študentov plemena Tutsis. Kralj je odtlej v tujino, da bi tam počakal ponovne države. V teh letih je prišlo do prvega krvavega obračunavanja med nasprotujočima si plemenoma. Da bi pomiril nasprotnike, je princ Charles ostavil očeta in prevzel oblast. Vlada je le nekaj mesecev, ker ga je polkovnik Mikombero kmalu ostavil in proglasil republiko.

Do leta 1966 je plemo Tutsis utrdilo svojo oblast. V svojih rokah je imelo upravo in solstvo. Temu plemenu so pripadali tudi največji strokovnjaki. V letih 1967 in '68 ni bilo pomembnejših dogodkov. Pod vodstvom Polkovnika Mikombera je država napredovala. Dovoljena je bila ena stranka. Uprava in nekateri so bili najbolj aktivni člani revolucionarne mladinske organizacije Rvagasore, ki so pozvali lemo po naprednem pokojnem princu. Leta 1969 pa je ponovno izbruhnilo nasilje. Vlada je odkrila rovarjenje častnikov plemena Hutu, ki so bili, kot vse kaže, povezani z belgijskim veleposlanikom v državi. Oblasti so izgnali diplomata in so obsojale na smrt voditelje upora. Od takrat si upori sledijo drug za drugim, do današnje tragične bratomorne vojne.

Februarja se je vrnil v državo odstavljeni kralj Ntare V, ki je kmalu nato izgubil življenje v zelo nejasnem spopadu. Aprila je plemo Hutu sprožilo splošen upor. Glavni voditelji nasprotikov so bili ubiti. Kaže, da so eliminirali več kot 5 tisoč pripadnikov plemena Tutsis. Polkovnik Mikombero pa je imel nekaj prijateljev. Kongski državnik Mobutu ni pozabil, da mu je pomagal odpraviti belgijske plačance, ki so skušali ponovno podrediti to državo Bruslju. Zato je Mobutu poslal na pomoč prijatelju svoje padale, ki so premagali upornike.

Ko je ponovno utrdilo svojo oblast je plemo Tutsis seveda vrnilo na sprotniku milo za drago. Najvidnejši predstavniki plemena Hutu so bili umorjeni, da bi slednji ne imeli več voditeljev.

Očitvidi, ki so prisotnosti tej državljanski vojni, pripovedujejo o vseh mogočih grozodejstvih. V prvih dneh maja je plemo Tutsis prešlo v protiofenzivo. Na tisoče študentov, profesorjev in funkcionarjev plemena Hutu so pozapirli in umorili. Od 12. maja dalje so se začele množične eksekucije. Govori se, da so s tovarnjaki odpeljali več tisoč ljudi nedaleč od prestolnice, kjer so jih postrelili in so jih zakopali v skupne jame.

Današnja tragedija v Burundiju je posledica že starodavnega nasprotstva med plemeni Hutu in Tutsis, ki so ga kolonialisti desetletja razpihovali, da bi lažje obdržali svojo oblast nad črno Afriko. Zato je danes sovražnost med plemenoma izbruhnilo v vsej svoji tragičnosti.

VELIKA MANIFESTACIJA FRANCOSEKIH DELAVCEV

CGT proglasil splošno stavko: francoska mesta paralizirana

Nepričakovan uspeh manifestacije, ki jo je napovedal sindikat CGT - Skoraj vsa podjetja so morala prekiniti obratovanje

PARIZ, 7. — Splošna stavka, ki jo je danes proglasila delavska zveza CGT v Franciji je imela velik odziv med delavskimi množicami. Tajnik sindikata Georges Seguy je ob koncu manifestacije izjavil, da gre za najpomembnejšo masovno demonstracijo od maja 1968 dalje.

Sindikat CGT je napovedal stavko sam. Druge delavske zveze se niso pridružile, ker so sodile, da je v tem trenutku taka manifestacija v Franciji neprimerna, druge delavske zveze pa so menile, da splošna stavka ni več učinkovito orodje. Čeprav se niso pridružili današnji manifestaciji, pa so ostale delavske organizacije podčrtale, da bodo nadaljevale akcijo skupaj s CGT za izboljšanje življenjskih pogojev proletariata.

Kaže, da je današnja manifestacija le začetek splošne akcije francoskih delavcev, ki zahtevajo povišanje mesečnih plač in pokojnin na 1.000 frankov in upokojujev pri 60 letih.

CGT je danes lahko računala le na svoje člane in simpatizerje. Odziv delavcev na napovedano stavko je bil tako velik, da je presenetil marsikoga. Uspeh manifestacije pa ni nepričakovan. V zadnjih časih so se cene zelo povisale in negodovanje med delavstvom je stalno naraslo. V Parizu je preko 100 tisoč delavcev v spredu skušalo diravo svoja gesla po mestnih ulicah. Incidentov ni bilo, ker je varnostna služba, ki so jo organizirali delavci zvezno delovala. Manifestacija se so skušali pridružiti tudi pripadniki levčarskih izvenparlamentarnih organizacij, a so jih clarmostne službe odstranili, ker so se bal, da bi lahko povzročili kakšne nerede.

Stavka je povzročila velik zastoj v prometu. Ze v zgodnjih jutranjih urah so se pred pariskimi vratmi zbrale dolge vrste avtomobilov. Tudi v industriji je bil odstop tek delavcev, ki so se odzvali vabilu CGT zelo velik. Skoraj v vseh podjetjih so danes prekinili obratovanje, bodisi zaradi stavke bodisi, ker se delavci in uradniki niso mogli priključiti na delovna mesta. Zeleničarji in uslužbeni prevoskih podjetij so namreč skoraj vsi vključeni v CGT in zato niso prišli na delo. Da bi preprečili nevarnosti prebivalstva niso stavkali delavci elektrarn in plinskih družb. Ta ukrep je še povečal popularnost sindikata med ljudstvom.

Slovesnost ob 90-letnici rojstva revolucionarja Dimitrova

TRETJA NAJHUŠJA RUDNIŠKA KATASTROFA V TEM STOLETJU

Nesreča v rudniku Wankie v Rodeziji bo terjala verjetno več kot 400 žrtev

Strokovnjaki trdijo, da ni eksplodiral jamski plin: ali gre morda za poskus prikrivanja odgovornosti družbe Anglo-American Corporation?

WANKIE (Rodezija), 7. — Skoraj popolnoma so splahnela zadnja upanja, da bi našli še pri življenju kakega od več kot 400 rudarjev, ki so bili v jasku št. 2 v tem premogovniku, ki je eden od največjih v Rodeziji in ki oskrbuje s premogom številne industrije v Zambeziji, kjer pridobivajo baker.

Pred jaskom smrti stoji več tisoč glav množica. Pogled na črniški rudarjev je grozljiv. Črnci — je izjavil neki protestantski pastir — je navajen na smrt, toda obseg te katastrofe presega njegovo razumevanje.

182. polk bersaljerjev, ki je nastanjen v tisti vojašnici v Sacilu, nahajal med drugo svetovno vojno v zasedeni Jugoslaviji. Po kapitulaciji 8. septembra se ta polk predal nacistom, marveč se je aktivno vključil v narodnoosvobodilno gibanje jugoslovanskih partizanov in z njimi sodeloval do konca vojne. Polk je zaradi tega dobil italijansko zlato kolajno za hrabrost, številni njegovi oficirji in borci pa so med vojno dobili jugoslovanska odlikovanja.

Kdor je obiskal Španijo v zadnjih časih, ve da so cene strahotno poskočile in da Španija ni več tista turistična dežela, ki velika nudi za malo denarja. Hkrati pa je tudi res, da gradi Španija zelo veliki hotelov in da ureja tako imenovane infrastrukture, prvenstveno ceste.

Davi je prišlo v rudniku do ponovnih dveh eksplozij, ki sta naplata reševalce, da vsaj začasno prenehajo delo. Eksploziji sta povzročili seveda še hušjo zastupitev ozračja v rudniku ter je zato skoraj gotovo, da ne bodo našli pri življenju nobenega od pogrešanih rudarjev. Neki rudnik je izjavil, da dosega v tem trenutku temperatura v prizadeti rovin več stotin stopinj. Popolnoma razumljivo je, da v teh pogojih ne more preživeti nobeno človeško, ali na splošno živalsko bitje.

Oblasti so danes nekoliko spreminile obracun žrtev nesreče. Med tem ko so v prvem trenutku izjavili, da je bilo v jasku, oziroma v rovinah, nazvočih 468 rudarjev, so potem znižali to število na 438, in sicer 402 Afričana in 36 belcev. Razliko med prv in drugo oceno so pripisali dejstvu, da ni priloženo na drugo izmeno na delo določeno število rudarjev.

Evropski rekord (Nadaljevanje s 4. strani)

le iz Francije in Italije stvelilo gostov zmanjšalo in sicer v prvem primeru za tri, v drugem za 3,8 odst., medtem ko se je iz vseh drugih dežel število gostov povečalo povsod od 10 pa do celo 36 odstokov.

Odgovorno ravnateljstvo rudnika, ki pripada družbi «Anglo - American Corporation», je izjavilo, da bodo nadaljevali z reševanjem takoj potem, ko bodo ugotovili, da ne obstaja nevarnost drugih eksplozij.

Kje so vzroki te strahovite nesreče, ki spada v vrsto najhušjih, kar se jih je do sedaj dogodilo v zgodovini rudarstva v tem stoletju? Strokovnjaki premogovnika Wankie so opustili domnevo, da gre za eksplozijo jamskega plina ter iščejo morebitne vzroke v eksploziji skladišča dinamita. Te izjave pa so lahko tudi cene izgovor, ki naj bi prikril določene odgovornosti družbe glede varnostnih naprav v rudniku.

Še vedno neznan (Nadaljevanje s 3. strani)

gaja. Očitno so se gorški fašisti po grobih Almirantovih grozljah v Firencah prebudili.

V Gorici nekateri menijo, da kaže atentat pri Petovljah povezati s čudnimi dogodki, ki so se v okolici Tridenta dogajali prejšnji teden. O krogu nekoga poletnega taborišča alpske enote, so naznanci nekajkrat prerezali telefonsko žico, ki je taborišče povezovala z zunanostjo. V bližini tega taborišča so odkrili tudi štirih oboroženih oseb. Določeno temu pet kilogramov trotila, ki so ga našli v neki vojašnici v Sacilu. To mesto v pordenonski pokrajini, je na meji pokrajine Treviso. S tem mestom se Italijanske kronike preveč bavijo v zadnjem času. Zanimivo bo za naše bralce vedeti, da (to nima prave gotovo nobene zveze z najbolj eksplozivno), se je

gaja. Očitno so se gorški fašisti po grobih Almirantovih grozljah v Firencah prebudili.

ČETRTEK, 8. JUNIJA 1972

TRST A
7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Slovenski razgledi; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Za mlade poslušalce; 18.15 Umestnost, književnost in prireditelje; 18.30 Ljudska glasbila; 19.10 Zgodovina il. politični strank; 19.25 Za najmlajše; 20.00 Sport; 20.35 Svevo; Marijina avventura; 22.20 Zabavna glasba.

16.40 Lipovšek: Balada in rap. sodija; 17.00 «Vrtljak»; 17.40 Z. orkestrom Robert Hanell; 18.10 Koncert po željah poslušalcev; 19.15 Orgle v ritmu; 19.30 Iz ka. setne produkcije RTV Ljubljana; 19.45 Kulturna kronika; 21.00 Če. ltrikov večer domačih pesmi in napevov; 22.00 Večer s sloni. pisateljem; 22.40 Glasbeni koncert; 23.15 Novejši posnetki poljske muzike; 00.05 Literarni izjav. cev jaza; 00.40 S popevki na po svetu.

TRST
12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Srečanje z avtorjem; 16.15 Simf. koncert.

KOPER
7.30, 8.00, 10.00, 12.30, 14.00, 15.30, 18.00, 20.15, 23.30 Poročila; 7.40 Jutranja glasba; 9.00 20.000 lir za vaš program; 10.10 Lahka glasba; 11.45 Glasba in popevke; 12.00 Glasba po željah; 13.30 Glasba iz Romagne; 14.15 Orkestr; 15.40 Zabavna glasba; 16.00 Prenos RL; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Primorski dnevnik; 17.30 Mladinski klub; 18.10 Radijska priredba; 19.00 Operni odloški; 20.30 Prenos RL; 22.15 Motivi za vs; 22.35 Jazz; 24.00 Prenos RL.

NACIONALNI PROGRAM
7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Pevke; 9.15 Vi in jaz; 11.05 Rossini: Seviljski bravec; 12.10 Plošče; 13.20 Četrtek; 14.00 Veselo populodno; 15.45 Kolesarska dirka po Italiji; 16.15 Za vas mlade; 18.20 Koko in zakaj; 18.55 Sindikalna tribuna; 19.30 Francoske popevke; 20.20 Pojeta Aretha Franklin in Ray Charles; 21.00 Kitajska literatura; 22.20 Odhod in prihod.

III. PROGRAM
10.00 Koncert za začetek; 11.30 Polifonske skladbe; 12.20 Igra A. Heiller; 13.00 Medigra; 14.00 O. troški kotiček; 14.30 Plošče; 15.30 Italijanski trio; 16.35 It. sodobna glasba; 18.45 Odprta stran; 19.15 Wagnerjeva opera; 22.15 Duo Bianchi Risaliti.

ITAL. TELEVIZIJA
12.30 Kulturna oddaja; 13.00 Cas. sonca; 13.30 Dnevnik; 14.00 Tečaj francoščine; 15.30 Kolesarska dirka po Italiji; 17.00 TV za najmlajše; Zgodbe v slikah; 17.15 Črna zvezda; 17.30 Dnevnik; 17.45 TV za otroke; Postus IS; 18.45 Sindikalna oddaja; 19.15 Kulturna oddaja; Hitiška civilizacija; 19.45 Sport in kronika; 20.30 Dnevnik; 21.00 TV priredba: Zgodbe zgodov. cev; 22.10 Prijateljica flauta; 23.10 Dnevnik.

II. KANAL
21.00 Dnevnik; 21.15 Igre brez meja; 22.30 Slavne ženske.

JUG. TELEVIZIJA
18.45 Vojvoda; 19.15 Obzornik; 19.30 Glasba iz studia; 19.45 Varnost v temi - oddaja iz cikla Čista in mi; 19.55 Ekonomsko izražanje; Novečarska zaščita; 20.00 Mestoce Peyton; 21.00 Dnevnik; 21.30 Dognodivščina Roberta Hooda; 23.15 Pokal pevcev; 24.20 Poročila.

SLOVENIJA
8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 20.30, 23.00, 24.00 Poročila; 9.10 Operna matineja; 10.05 Radijska šola za višjo stopnjo; 10.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 11.20 Pri vas doma; 13.10 Svara: «Slovo od mladosti»; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Igrajo pihalne godbe; 14.15 Zabavna glasba; 15.10 Pesem iz mladih dni; 15.30 Z ansambлом F. Puharja; 15.45 «Mehurčki».

KOPRSKA BARVNA TV
21.00 Mr. Piper predstavlja; 21.15 Poročila; 21.30 Čudni način lova; 21.45 Smrtni skok Atene; 22.45 Ray Anthony nastopa.

ZARADI POMANJKANJA PONUDE IN PREVELIKEGA POVPRASEVANJA

Cena zlata sili neukrotljivo navzgor

Kotacije na prostem trgu so že skoraj dvakrat večje od dolarskega razmerja do zlata

LONDON, 7. — V najbližnji bodočnosti se bodo podražile cene prstanov, ogrlic in zapestnic. Govorimo seveda o predmetih, ki so napravljeni iz zlata. Zlato pa postaja iz dneva v dan dražje, deloma zato, kjer je veliko povpraševanje po njem, deloma pa ker države, ki ga proizvajajo, ne utegnejo, ali v tem trenutku nočejo, zadostiti zahtevam.

Na svetovnem trgu se zlato obravnava po dveh različnih tečajih. Eden je tečaj zlata, ki ga določila ameriška federalna banka, oziroma vlada ZDA in ki kupuje in prodaja zlato za svoje zlate rezerve po tečaju 38 dolarjev za unco. Čisto popolnoma drugačno pa je stanje na prostem trgu, torej tam, kjer zlato ne služi kot

podlaga za monetarni sistem, temveč zadovoljuje potrebe široke potrošnje. In prav na tem področju se je povpraševanje zelo povečalo. Gre za zahteve, ki jih postavljajo vesoljska industrija, zobozdravniška dejavnost itd. Tu je povpraševanje vedno večje. Včeraj na londonski borzi nihče ni hotel prodajati zlata, medtem ko je bilo povpraševanje izredno veliko.

V tem trenutku se cena za unco zlata (če ga srečnik utegne dobiti) suče okoli 62 dolarjev za unco. Ali se bo cena tega dragocnega blaga utegnla še zvišati? Strokovnjaki menijo, da se bo to zgodilo, toda nihče si ne upa predvideti do kakšne meje bo šlo zvišanje. Nekateri menijo, da se ta proces ne bo ustavil, dokler

ne bo dosegla najmanj 80 dolarjev za unco. Veliki proizvajalci zlata, kot je na primer Južna Afrika, rajši v tem trenutku spravljajo zlato iz proizvodnje v svoje jeklene blagajne. To velja prav posebno za Južno Afriko, ki je v zadnjih časih dokaj urenila svojo plačilno bilanco ter ni prisiljena, da pokriva morebitne primanjkljaje z zlatom. Torej ponudba se je skrčila, medtem ko pa povpraševanje še vedno raste in se v doglednem času zdelo verjetno ne bo ustavilo. Zato ni domneva, da bo cena za unco zlata na prostem trgu dosegla v doglednem času plafon okoli 60 ali celo več dolarjev za unco, izvita iz trte.

Vsa ta dogajanja ponovno spravljajo v krizo dolar. Državne banke bogatih industrijskih dežel so do sedaj nudile svoje rezerve svetovnemu trgu zlata, da bi ohranile stabilnost cene, ko se je dogajalo, da je bil dolar v škripcih. Ker pa je bil dolar skoraj vedno v krizi, se je zgodilo, da so se njihove rezerve zelo zredle. Po veliki krizi leta 1968 so zato prisili na sistem dveh cen na trgu zlata: eden uraden, drugi pa povezan s svobodno prodajo in odkupom zlata. Ta sistem je pripeljal do tega absurda, da je danes uradna cena zlata, tako kot so določile ZDA, že skoraj le polovica cene zlata na prostem trgu. Koliko časa bo taka razlika med obema sistemoma lahko trajala? Zelo verjetno bo prosti trg prej ali slej pometal uradne cene zlata ter uveljavil dejansko ceno, ki v tem

trenutku kolikor toliko stvarno odraža proizvodne stroške.

Rekli smo, da jih odraža «kolikor toliko», ker strokovnjaki menijo na splošno, da niti sedanje cene niso v skladu s proizvodnimi stroški. Pravijo, da so se cene zlata zvišale v zadnjih 30 letih za komaj 60 odstokov, medtem ko so se cene drugih dobrin zvišale za 250 odstokov.

Dr. Andrej Budal

(Nadaljevanje s 1. strani)

vensko umetniško, a za to nič manj preprosto in mleno besedo, pomagal ohranjati sok narodnega življenja — jezik, z njim krepi in utrjuje duha odpora in jih tako skupno z drugimi našimi kulturnimi velikani pripravljaj na dan, ki je moral priti in v katerega je verjel z upornostjo, dvignjeno glavno.

In ko je ta dan prišel v tisti čudoviti pomlad 1945. leta, je bil Andrej Budal — zdaj svoboden brez varnostnih psevdonimov — spet s svojim ljudstvom, ki je tudi po njegovi zaslugi dvignilo pest in puško in se otreslo fašističnega robstva. Takoj se je odzval povabilu Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in prevzel v njegovem okviru odgovorne naloge v Gorici, kamor se je preselil z družino iz Vidma. Septembra 1946 je bil član goriske delegacije na mirovni konferenci v Parizu, leto pozneje pa je šel z goriško slovensko delegacijo protestirat v Rim zaradi nasilnih dejanj takoj po 15. septembru 1947. V tem času se je središče njegovega delovanja že premaknilo v Trst, kjer je bil 20. aprila 1947 izvoljen za podpredsednika Slovensko - hrvaške prosvetne zveze in 6. 11. 1948 za predsednika Slovenske prosvetne zveze, kar je ostal do 3. decembra 1960, medtem pa je 1. septembra 1947 postal tudi upravnik Slovenskega narodnega gledališča in ga s kulturno razgledanostjo in umetniško intuicijo vodil vse do konca leta 1959. Bil je tudi član nadzornega odbora SKGZ od njene ustanovitve do danes, in častni član Sindikata slovenske šole.

Iz teh burnih povojnih časov so znani njegovi odtocni nastopi v obrambo s krvjo priborjenih pravic slovenskih ljudi na teh tleh, njegovo znamenito «Pismo gospodu Wintertornu», vojaškemu guvernerju britansko - ameriške cone Svobodnega tržaškega ozemlja, njegov spor z zloglasnim zaveznikiškim kapetanom Simonijem, zaradi katerega je šele leta 1954 lahko ponovno nastopil profesorsko službo na slovenskih šolah, ne da bi mu bila — kot bi bilo prav in pravično — priznana njegova prejšnja službena leta, njegova pravda za priznanje pravnega statusa Slovenskega gledališča v Trstu in njegova prizadevanja za zgraditev Kulturnega doma v svojstvu člana odbora za njegovo zgraditev. Prav tako je bil udaren, neizpoven v svojih nastopih za pravice benediških Slovencev, za katere se je boril že od časov svojih poznanstev z Ivanom Trnkom, oster v kritikah različnega ravnanja s Slovenci v Italiji in krivic, ki smo jih bili in smo jih še deložni. V pred leti izšli knjigi «Odmevi z roba» je zbral nekaj teh svojih ostric in člankov, toda koliko bi jih še našli po raznih povojnih slovenskih revijah in listih od «Razgledov» do «Jadranskega koledarja» od «Ljudskega tednika» do «Primorskega dnevnika», kjer je seveda objavljaj tudi svoja literarna dela. Vse to še čaka na zbirateljia in urednika kakor bo prav, da bodo ob primernem času natisnjeni njegovi metodično zbrani zapiski in njegovi dnevnik tam od leta 1920 do nedavna, v katerih je dan za dan beležil svoj čas, dogodke in spoznanja in ki nam jih je poklonil kot doslej še nepoznano dragoceno zapuščino.

Pa še nekaj je odlikovalo pokojnega Andreja Budala. Ob tako očitno in temeljito manifestirani narodni zavesti se je kot človek kulturne razgledanosti in jasno opredeljenega socialističnega svetovnega nazora, zavedal tudi izjemne zgodovinske danosti slovenskega naroda v sosesčini z italijanskim. Takole je izrazil svojo misel o tej danosti: «Sosedstvo med Slovenci in Italijani je v teh krajih zgodovinska nujnost, ki traja stoletja in stoletja in je nihče ne more izbrisati, ker bi tako početje bilo nenaravno in protinaravno. Vsa stoletja skoraj stalne jezikovne meje med slovenskim in latinskim plemenom pričajo, da je bilo sosedje ob njej zmeraj znosno in človeško, ponekod pa včasih tudi prijateljsko. Ena sama italijanska vladavina je štiri leta po prvi svetovni vojni ob jezikovni meji zbesnela in razglašala načelo, da bodi Italijan Slovincu v Italiji volk. Nekaj nad dve desetletji je ljuto izvajala ta svoj nauk — a jezikovne meje ni premaknila. Volčojstvo jo je zapeljalo v take svetovne napetosti, da si je iz njih sama spletla zanko za vrat in pahnila Italijo v največje ponižanje in v najhušjo sramoto. Zdravo jedr italijanskega naroda pa se je naglo okrepilo in ustvarilo današnjo republiko. Če v tej danosti za Slovence še ni vse tako, kakor bi moralo biti, so to poboletje prejšnjega stanja, ki pa ne bodo mogli dolgo trajati».

Samo človek, ki resnično ljubi svoj narod in veruje v veliko idejo človečanstva lahko po vsem, kar je bilo, na tako plemenit način izrazi svoj ecredov.

Danes smo pred resnico, da tega človeka ni več, da je odšel v nepovrat moč, ki je veliko dal, pa pri tem s svojo fizično osebo vsekakor ostal tiho in skromno ob bobnečem veletoku življenja. Ko je prejemal iz rok predstavnika matične domovine visoko priznanje — red jugoslovanske zvezde z zlatim vencem — je svoje presenečenje nad tak pomembnim odličjem izrazil z besedami: «O, to je pa velika reč», pa je vsem prisotnim bilo jasno, da so te njegove lakonične besede le s težavo tajile globoko, toplo hvaležnost.

Poslovilo se od njega, od dr. Andreja Budala, z njegovega lastnimi besedami, izrečenimi v zahvalo za čestitke ob njegovi 80-letnici:

«V teh osemdesetih letih je slo naše ljudstvo skozil dve svetovni vojni, ki sta nemilo viharili nad njim. Ljudstvo je ostalo zvesto svojim ljudskim načelom in pričrakovati je, da bo ta zvestoba v prihodnje ne samo ostala, temveč da se bo tudi okrepila. Ljudstvo je ostalo zvesto lastnemu bistvu in svojim idealom. Ta zvestoba naj ostane živa ter naj se krepi tudi za naprej. Kar smo, to smo! In to tudi ostanemo! Naj živi ljudska zvestoba!»

Naj živi spomin na moža, ki je te besede izrekel. Slava mu!

Op. Podatki o življenju in literarnem delu povzeti po člankih v «Razgledih» 1949. (Miroslav Ravbar), v «Jadranskem koledarju» 1969 (Rado Rauber), v Primorskem dnevniku 1969 (Filibert Benedičič) in drugih.